

TOIMINTAKERTOMUS
ja tilinpäätös
vuodelta 2016

KALLIO

peruspalvelukuntayhtymä

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2016

Sisällysluettelo

1	Kuntayhtymän johtajan katsaus	1
2	Kuntayhtymän hallinto.....	2
2.1	Yhtymähallitus	2
2.1.1	Yksilöjaosto	2
2.1.2	Henkilöstöjaosto	3
2.2	Sopimustyöryhmä.....	3
2.3	Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus	3
2.4	Organisaatio	4
2.5	Sopimusohjaus.....	4
2.6	Tilivelvolliset	5
3	Yleinen ja alueen taloudellinen kehitys.....	6
4	Kuntayhtymän toiminnan ja talouden muutokset sekä asetettujen tavoitteiden toteutuminen	11
4.1	Hyvinvointipalvelut.....	11
4.2	Terveyspalvelut.....	16
4.2.1	Terveyspalveluiden yhtymäkokoukseen nähden sitovat tavoitteet	17
4.3	Hallinto- ja tukipalvelut	22
4.3.1	Hallinto- ja tukipalveluiden yhtymäkokoukseen nähden sitovat tavoitteet	23
5	Kuntayhtymän henkilöstö	24
6	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.....	26
7	Yhtymähallituksen selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	26
8	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	29
8.1	Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	30
8.2	Rahoituslaskelma.....	31
8.3	Tase.....	32
8.4	Kokonaistulot ja –menot	33
8.5	Tilikauden tuloksen käsittely	34
9	Talousarvion toteutuminen	34
9.1	Hallinto- ja tukipalvelut	37
9.2	Hyvinvointipalvelut.....	38
9.2.1	Perhe- ja sosiaalipalvelut.....	39
9.2.2	Hoito- ja hoivapalvelut	40
9.3	Terveyspalvelut.....	43
9.3.1	Vastaanottopalvelut	44
9.3.2	Erikoissairaanhoido ja kuntoutus	45
9.3.3	Työterveyshuolto	46
9.3.4	Suun terveydenhuolto	46
9.3.5	Ympäristöterveydenhuolto.....	46
9.3.6	Aikuispsykososiaaliset palvelut	48
9.4	Kuntayhtymän tuloslaskelman toteumavertailu	49
9.5	Investointien toteuma	50
9.6	Rahoitusosan toteutuminen.....	50
10	Tilinpäätöslaskelmat	51
11	Tilinpäätöksen liitetiedot	55
11.1	Kuntayhtymän tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	55
11.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	55
11.3	Tasetta koskevat liitetiedot	56
11.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	56
11.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	57
11.4	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	58
11.5	Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot	58

LIITTEET

Maisema-tilukoiden kokoomataulut

OHEISMATERIAALIT

Henkilöstökertomus

Tuoteryhmäkohtaiset Maisema-toteutumataulukot

Taloussarvion toteutumavertailu

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2016

1 Kuntayhtymän johtajan katsaus

Kallion perustehtävänä on järjestää alueen asukkaille sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä edistäen. Strategian päämääristä on noussut voimakkaimmin esille kotona asumisen ja pärjäämisen tukeminen. Sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen että Kallion alueen palveluiden yhtenäistäminen ovat myös edelleen olleet ohjaamassa Kalliota strategisella tasolla.

Vuoden 2016 tavoitteet pohjautuivat Kallion strategiin valintoihin, joilla Kallio on tukenut asukkaiden arjessa pärjäämistä kustannustehokkailla palveluilla ja osaavalla henkilöstöllään. Kuntayhtymän taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden perustana oli tuottavuuden ja vaikuttavuuden lisääminen. Palveluiden kehittämisellä asiakaslähtöisiksi ja sujuviksi, toimialat ylittäviksi asiakkaan poluiksi luotiin uudenlaista toimintakulttuuria ja uusia toimintamuotoja. Asiakkaan ja hänen lähipiirinsä aktiivisuutta omissa prosesseissaan tuettiin edelleen ja näin tavoiteltiin asiakkaan oman vastuun ottamista omasta hyvinvoinnistaan. Todettakoon, että Kallio pystyi järjestämään pääsääntöisesti lakisääteiset palvelut hoitotakuu- ja palveluvelvoitteiden edellyttämällä tavalla.

Kuntayhtymän henkilöstö esimiehineen on ottanut toimintojen uudistamisen haasteen vastaan paneutuen määrätietoisesti yhteisten palveluiden ja käytäntöjen uudistamiseen. Yhtymähallituksen tekemät päätökset oman toiminnan kehittämisestä ja resursoinnista ovat tuottaneet tulosta ja osaltaan mahdollistaneet toimintaprosessien uudistamista. Esimerkiksi lääkäriresurssin lisääminen, nuorisopsykiatrisen yksikkö Nupun resursointi, lastensuojelun palvelutarpeen arviointitiimi, ikäihmisten perhehoidon toimintamallin kehittäminen, panostukset Lapset Puheeksi toimintamallin juurruttamiseen sekä panostukset perhetyöhön ovat selkeästi tuottaneet tuloksia.

Meneillään oleva valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja toimintaympäristön muutokset loivat tarpeen Kallion palvelustrategian arvioinnille ja päivittämiselle. Päivitystyö saa-

tettiin valmiiksi keväällä 2016 yhteistyössä yhtymähallituksen, jäsenkuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Myös Kallion henkilöstöstrategia päivitettiin vuoden 2016 aikana, tavoitteena mm. organisaation valmiuksien parantaminen tulevaisuudessa.

Kallio on toiminut edelleen vahvana yhtenäisenä alueena ja osallistunut aktiivisesti Pohjois-Pohjanmaan maakunnalliseen SoTe - valmisteluun. Erityisesti PoPSTer työryhmien valmisteluun on tehty resurssipanostuksia. Kallio on alueellamme tunnustettu, osaava ja luotettava sosiaali- ja terveydenhuollon toimija ja vetovoimainen työnantaja. Kalliolla on halu ja kyky kehittää toimintaansa jatkossakin sote-palveluiden tuottamisessa osana maakunnan taseisia järjestelyitä.

Kallion vuoden 2016 tilinpäätöksessä käyttötalouden nettomenot olivat 111,9 milj. euroa, kasvua vuoteen 2015 oli 1,6 prosenttia. Oman toiminnan jäsenkuntalaskutus oli 73,9 milj. euroa, nousua edelliseen tilinpäätökseen 0,8 prosenttia. Ostetun erikoissairaanhoidon jäsenkuntalaskutus oli 38,0 milj. euroa, nousua edelliseen tilinpäätökseen 3,2 prosenttia.

Kallion menestyksestä erityisesti kiitos kuuluu henkilöstölle, joka on työllään turvannut hyvät ja laadukkaat palvelut alueen asukkaille. Kiitoksen sanat esitän myös poliittisille päätöksentekijöille, joilta on löytynyt tahtoa ja luottamusta tukea meitä Kallion työntekijöitä.

Urho Möller
vs. kuntayhtymän johtaja

2 Kuntayhtymän hallinto

Perussopimuksen mukaan kuntayhtymän ylintä päätäntävaltaa käyttää yhtymäkokous, johon jäsenkunnat nimeävät edustajansa siten, että kutakin alkavaa 2500 asukasta kohden nimitään jokaisesta kunnasta yksi edustaja.

Yhtymäkokous on kokoontunut vuonna 2016 kaksi (2) kertaa ja käsitellyt 18 asiaa.

2.1 Yhtymähallitus

Kuntayhtymän yhtymähallituksessa on 13 yhtymäkokouksen valitsemaa jäsentä.

Yhtymäkokous valitsi kokouksessaan 10.4.2013 kuntayhtymän yhtymähallituksen toimikaudeksi 2013–2016 sekä nimesi jäsenistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat.

Yhtymäkokous myönsi 26.4.2016 yhtymähallituksen varajäsen Marjut Holapalle eron yhtymähallituksen varajäsenyydestä ja nimesi yhtymähallituksen jäsenen Eero Erkkilän varajäseneksi Merja Pajukosken Nivalasta 26.4.2016 lukien.

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Kunta
Jouko Hannula, puheenjohtaja	Jani Palola	Ylivieska
Kaisa Haapakoski	Sirkku Vinkka	Ylivieska
Pauli Korpi-Tassi	Karoliina Nevalainen	Ylivieska
Alpo Löytynoja	Auli Mustikkamaa	Ylivieska
Marja Onnela	Juha Liukkonen	Ylivieska
Esko Kangas, 2. varapuheenjohtaja	Jarmo Kivioja	Nivala
Eeva-Leena Ainasoja	Eija-Riitta Niinikoski	Nivala
Satu Pirnes	Henna-Maria Råman	Nivala
Eero Erkkilä	Marjut Holappa, Merja Pajukoski 26.4.2016 alk.	Nivala
Antti Toivola, 1.varapuheenjohtaja	Kari Honkala	Sievi
Terhi Kangas	Ari Ahola	Sievi
Risto Mäkelä, 3.varapuheenjohtaja	Teijo Visuri	Alavieska
Marja Isokääntä	Veijo Kauppila	Alavieska

Vuonna 2016 yhtymähallitus on kokoontunut vuonna 12 kertaa ja käsitellyt 134 asiaa.

Esittelijänä on toiminut ajalla 1.1. – 28.2.2016 kuntayhtymän johtaja ja pöytäkirjanpitäjänä talousjohtaja. 29.2.2016 alkaen esittelijänä on toiminut vs. kuntayhtymän johtaja ja pöytäkirjanpitäjänä 16.3. hallintopalvelupäällikkö ja 24.4. alkaen hallintopalvelusihteeri.

2.1.1 Yksilöjaosto

Toimikausi 2013–2016

Yhtymähallitus on nimennyt yksilöjaostoon neljä jäsentä ja jokaiselle jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen sekä jaoston jäsenten keskuudesta puheenjohtajan ja yhden varapuheenjohtajan.

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Kunta
Risto Mäkelä, puheenjohtaja	Marja Isokääntä	Alavieska
Alpo Löytynoja, varapuheenjohtaja	Auli Mustikkamaa	Ylivieska
Eeva-Leena Ainasoja	Jarmo Kivioja	Nivala
Terhi Kangas	Antti Toivola	Sievi

Yksilöjaosto on kokoontunut vuonna 2016 kahdeksan (8) kertaa ja käsitellyt 42 asiaa. Esittelijänä on toiminut hyvinvointipalvelujohtaja ja sihteerinä hallintopalvelupäällikkö, 22.4. alkaen hallintopalvelusihteerinä.

2.1.2 Henkilöstöjaosto

Toimikausi 2013–2016

Yhtymähallitus on nimennyt henkilöstöjaostoon neljä jäsentä ja jokaiselle jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen sekä jaoston jäsenten keskuudesta jaoston puheenjohtajan ja yhden varapuheenjohtajan.

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Kunta
Antti Toivola, puheenjohtaja	Terhi Kangas	Sievi
Esko Kangas, varapuheenjohtaja	Satu Pirnes	Nivala
Marja Isokääntä	Risto Mäkelä	Alavieska
Kaisa Haapakoski	Jani Palola	Ylivieska

Henkilöstöjaosto on kokoontunut vuonna 2016 neljä (4) kertaa ja käsitellyt 19 asiaa. Esittelijänä on toiminut henkilöstöpäällikkö ja sihteerinä kehittämispäällikkö.

2.2 Sopimustyöryhmä

Varsinainen jäsen	
Olli Ikonen	Alavieskan kunta
Terho Ojanperä	Ylivieskan kaupunki
Päivi Karikumpu	Nivalan kaupunki
Janne Tervo	Sievin kunta

2.3 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

Yhtymäkokous on valinnut kuntayhtymän tarkastuslautakunnan jäsenet toimikaudeksi 2013–2016 ja nimesi jäsenistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Kunta
Maarit Jutila, puheenjohtaja	Juhani Isotalus	Alavieska
Heikki Häyrynen, varapuheenjohtaja	Ritva Saviluoto	Nivala
Ahti Hannula	Maarit Silver	Sievi
Terttu Alanen	Eero Myllykangas	Ylivieska

Tilintarkastusyhteisönä toimii 2013–2016 BDO Audiator Oy.

2.4 Organisaatio

Toimintaorganisaatio:

2.5 Sopimusohjaus

Kuntayhtymän perussopimuksen ja hallintosäännön lähtökohtia ovat sopimusohjaus ja omistajaohjauksen kanavointi jäsenkunnista kuntayhtymään kuntajohtajien välityksellä. Sopimusohjaus on prosessi, jossa määritellään väestön palvelujen tarve sekä sovitaan palvelujen määrästä ja laadusta. Talousarvion valmistelussa tulosaluekohtaiset palvelukuvaukset, väestön palvelutarpeen ennakointi sekä sovittu palvelujen taso ja määrä ovat määrärahavarausten perustana. Jäsenkuntien mahdollisuus rahoittaa lakisääteisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita on heikentynyt mm. valtionosuusjärjestelmässä tapahtuneiden leikkausten vuoksi. Vuoden 2016 talousarviota sopeutettiin kuntien taloustilanne huomioiden. Talousarvio sisälsi jäsenkuntien kanssa sovittuja taloudellisia ja toiminnallisia riskejä. Riskit on kuvattu palvelukuvauksissa.

Jäsenkuntien maksuosuudet määräytyvät aiheuttamisperiaatteen mukaisesti vahvistetun toiminta- ja taloussuunnitelman pohjalta. Kunnittaisen kustannustenjaon välineenä on Maisema-laskentatyökalu, jonka avulla lasketaan kullekin jäsenkunnalle tulosalueittaiset kustannukset tuoteryhmäkohtaisina suursuoritteina suunniteltujen/käytettävien palvelusuoritteiden mukaisessa suhteessa.

Maisema-mallin suunnitelma- ja kustannustenjakotaulukot toimivat kuntayhtymän ohjausjärjestelmänä, talousarvion pohjana ja sekä seurannan että tilinpäätöksen työkaluina. Taulukoissa palveluita on käsitelty tuoteryhmittäin suursuoritteina. Maisema toteumataulukot ovat toimintakertomuksen oheismateriaalina.

2.6 Tilivelvolliset

Tilivelvollinen toimielin:	Yhtymähallitus
Tilivelvolliset viranhaltijat:	
Kuntayhtymän johtaja vs. kuntayhtymän johtaja 29.2. -31.12.2016	Johanna Kiiskilä Urho Möller
Toimialajohtajat:	
Terveyspalvelut , terveyspalvelujohtaja Hyvinvointipalvelut , hyvinvointipalvelujohtaja Hallinto- ja tukipalvelut , talousjohtaja	Päivi Peltokorpi Pirjo Matikainen Urho Möller
Tulosaluejohtajat:	
Perhe- ja sosiaalipalvelut , palvelujohtaja Hoito- ja hoivapalvelut , palvelujohtaja	Leena Iisakkila Reetta Hjelm
Vastaanottopalvelut , vt. hoitotyön johtaja 1.1.- 31.1.2016 hoitotyön johtaja 1.2.2016 alkaen Erikoissairaanhoito ja kuntoutus , johtava ylilääkäri Aikuisten psykososiaaliset palvelut , psykiatri-ylilääkäri Työterveyshuolto , ylilääkäri Suun terveydenhuolto , ylihampaslääkäri 1.1. – 31.8.2016 vt. ylihampaslääkäri 1.9. – 31.12.2016 Ympäristöterveydenhuolto , ympäristöterveydenhuollon johtaja	Reetta Hjelm Margit Yli-Kotila Risto Olli Tuija Päivärinta Osmo Konu Marja-Liisa Laitala Sakari Mustakallio Meeri Rinta-Jouppi
Palvelupäälliköt:	
Perheiden palvelut johtava sosiaalityöntekijä, aikuissosiaalityö johtava sosiaalityöntekijä, lastensuojelu palvelupäällikkö, vammaispalvelut 1.1. - 31.10.2016	virka täyttämättä Kaija Jokela Sari Mehtälä
Hoito- ja hoivapalvelut palvelupäällikkö, ympärivuorokautiset palvelut palvelupäällikkö, kotiin annettavat palvelut	Janne Nikula Virpi Kamunen
Avosairaanhoito , osastonhoitaja 1.1. - 31.1.2016 Hoitotyön johtaja 1.2.2016 alkaen	Arja Rättyä Margit Yli-Kotila
Avoterveydenhuolto , palvelupäällikkö	Pirjo Jääskelä

3 Yleinen ja alueen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön viimeisimmän talouskatsauksen mukaan talouden epävarmuus jatkuu edelleen BKT:n pienestä kasvusta huolimatta. BKT:n kasvu on perustunut kotimaisen kysynnän kasvuun. Kiihtyvä inflaatio kuitenkin taittaa kasvua vuonna 2017. Työmarkkinoiden tilanne on parantunut 2016 aikana.

Vuosi 2017 on kuntatalouden näkökulmasta haasteellinen, vaikka kaikki Kallion alueen jäsenkunnat pystyivät tekemään positiivisen tilinpäätöksen vuodelta 2016. Yleinen talouden hidas kasvu ja epävarmuus verotulojen tulevasta kertymästä sekä kasvavat palvelutarpeet, luovat haasteita kuntatalouden tasapainottamiselle vuonna 2017.

Viime vuosina Kallion alueen väestömäärän kasvu on ollut positiivinen, väestön kasvu kuitenkin lisää palvelukysyntää ja on aiheuttanut laskennallisesti noin 700.000 euron vuotuisen kustannuspaineen palveluiden järjestämiselle. Valtakunnallisessa vertailussa Kallio on pystynyt pitämään kustannustasonsa alle valtakunnan keskiarvon kun huomioidaan alueen väestön palvelutarvetekijät.

Jäsenkuntien vuoden vaihteen yhteenlaskettu väestömäärä on kehittynyt seuraavasti:

Väkiluku 31.12.2016	Miehiä	Naisia	Yhteensä	31.12.2015	Muutos
Alavieska	1 376	1 263	2 639	2 687	-48
Nivala	5 549	5 340	10 889	10 876	13
Sievi	2 611	2 458	5 069	5 124	-55
Ylivieska	7 603	7 596	15 199	15 039	160
Kallio yhteensä	17 139	16 657	33 796	33 726	70
Väkiluku 31.12.2015	17 142	16 584	33 726		
Muutos	-3	73	70		

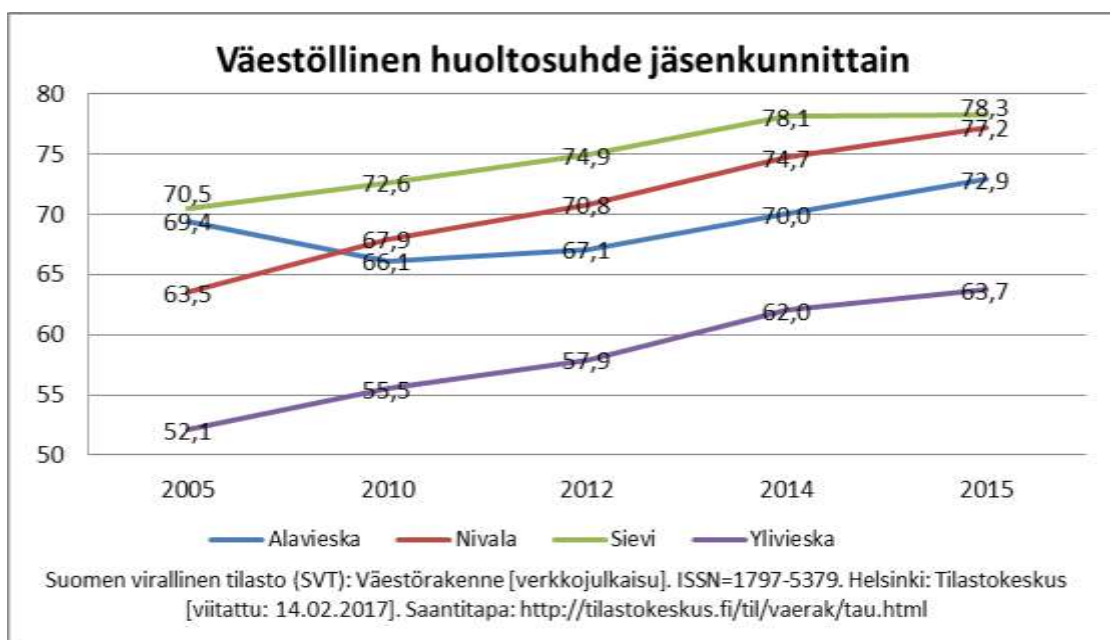
Lähde: Tilastokeskus, väestörakenne

Palvelutarpeet terveyspalveluissa, vammaispalveluissa ja ikäihmisten palveluissa kasvavat jatkossa. Huolestuttavaa on myös lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian tarpeen kasvu. Väestön ikääntyessä ja väestömäärän kasvaessa terveyspalvelujen tarve nousee lähivuosina vähintään puolentoista prosentin vuosivauhtia, jos terveyspalvelujen ikäryhmittäinen käyttö pysyy nykytasolla. Väestökehitykseen ja palvelutarpeen kehitykseen perustuvan arvion mukaan kuntasektorin menot Kallion alueella kasvavat nopeimmin vammaispalveluissa ja vanhusien pitkäaikaishoidon palveluissa tulevina vuosina.

Väestön ikärakenne vuoden 2015 alussa ilmenee seuraavasta kuviosta:

Jäsenkuntien väestön ikärakenteen muutoksesta seuraa myös väestön huoltosuhteen muutos, johon ikääntymisen lisäksi vaikuttaa alueen syntyvyys.

Seuraavassa taulukossa on esitetty alle 15-vuotiaiden ja yli 65 vuotta täyttäneiden määrän suhde 15–64 -vuotiaiden määrään:

Huoltosuhde							
	2015	2016	2020	2025	2030	2035	2040
Alavieska	72,9	73,3	80,6	87,6	94,9	97,7	96,7
Nivala	77,2	78,1	84,8	87,1	88,2	89,0	88,8
Sievi	78,3	79,4	84,5	87,3	91,5	94,9	94,9
Ylivieska	63,7	65,4	69,7	73,7	73,8	73,0	71,5
Pohjois-Pohjanmaan maakunta	60,7	61,6	65,9	69,1	71,8	73,1	73,1
Koko maa	58,2	59,1	63,3	66,4	69,2	70,4	69,7

Lähde: Tilastokeskus, Väestörakenne 2015-2016, väestöennuste 2020-2040

Työssäkäyvän väestön määrän väheneminen asettaa tulevaisuudessa uudenlaisia paineita palvelujärjestelmän kehittämiseksi ja rahoitus pohjalle, samalla kun ikääntyvän väestön palvelutarpeet kasvavat.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion jäsenkuntien taloudellinen tilanne on maan keskitasoa heikompi. Tilastokeskuksen tilastoaineiston mukaan jäsenkuntien taseisiin kertynyt alijäämä ja taseiden mukainen omavaraisuusaste konkretisoivat tilanteen:

	Kertynyt yli- /alijäämä eur/as					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alavieska	-741	-666	-851	-855	-730	-529
Nivala	12	-1	40	108	144	238
Sievi	-189	21	-163	-35	-10	21
Ylivieska	-546	-450	-522	-507	-451	-412

	Omavaraisuusaste %					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alavieska	36	37	34	27	30	33
Nivala	46	43	40	41	42	42
Sievi	29	32	29	29	30	31
Ylivieska	17	19	17	17	17	18

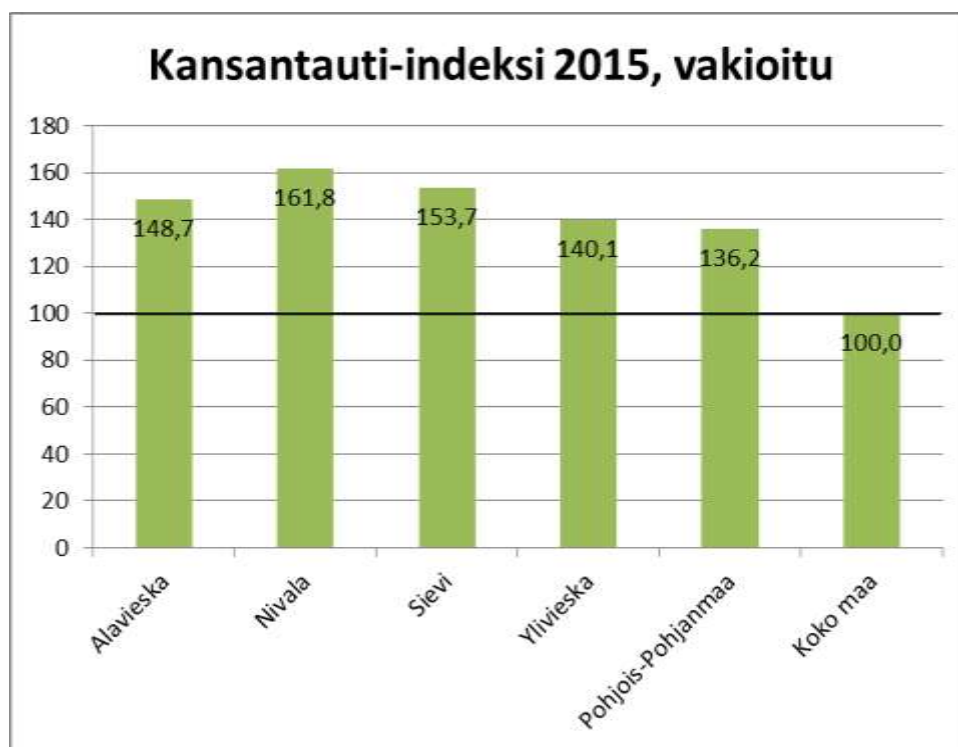
Jäsenkuntien tuloveroprosentit ovat oleellisesti maan keskiarvoa korkeammat:

Veroprosentit								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Alavieska	21,00	21,00	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50
Nivala	20,50	20,50	21,00	21,00	21,50	21,50	21,50	21,50
Sievi	21,00	21,00	21,25	21,75	21,75	21,75	21,75	21,75
Ylivieska	21,00	21,00	21,00	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50
Koko maan ka.	19,00	19,25	19,25	19,25	19,75	19,75	19,75	19,75

Lähde: Verohallinto

Alueen kuntatalouden taustatekijät huomioon ottaen Kallion järjestämien palvelujen kustannuskehityksen hallintaan kohdistuu erityisiä odotuksia huolimatta siitä, että asukasluvuun suhteutetut kustannukset, palvelujen tarvetekijät huomioon ottaen, alittavat valtakunnallisen keskiarvon.

Kelan terveyspuntarin vuoden 2015 kansantauti-indeksien yhteiskuva osaltaan kertoo jäsenkuntien palvelutarpeisiin liittyvistä haasteista:

Lähde: Kela, Kelasto-raportit, Terveyspuntarin kansantaudit

Tarvevakioidut menot vuonna 2015:

Kunta	Tarvekerroin	Kallion toteutuneet menot alle maan keskiarvon; Tarvevakioidut menot, indeksi
Alavieska	1,17	96
Nivala	1,14	95
Sievi	1,17	99
Ylivieska	1,03	94
Pohjois-Pohjanmaan maakunta	1,04	94
Koko maa	1,00	100

Lähde: THL, Terveysten- ja vanhustenhuollon tarvevakioidut menot

Tarvekerroin kuvastaa kunnan asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollonpalvelujen tarvetta suhteessa koko maan keskiarvoon. Tarvevakioidut menot on saatu jakamalla kunnan sosiaali- ja terveydenhuollonpalvelujen menot kuntakohtaisella tarvekertoimella. Kallion alueen menot alittavat maan keskiarvon.

Lähde: Kuntaliitto, Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon nettokustannukset eur/asukas 2015

4 Kuntayhtymän toiminnan ja talouden muutokset sekä asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2016 talousarvion ja suunnitelmakauden 2017 - 2018 toiminnalliset tavoitteet pohjautuivat Kallion palvelustrategiaan. Keskeisimpiä kehittämiskohteita olivat Kallion palvelualueen yhtenäistäminen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja kotona asumisen tukeminen.

Näiden tavoitteiden edistämiseksi kehitettiin ja optimoitiin palvelurakennetta. Tavoitteena oli myös parantaa prosessien johtamista sekä asiakas- ja kustannusvaikuttavuutta. Ennaltaehkäisevää näkökulmaa vahvistettiin edelleen niin hyvinvointi- kuin terveyspalveluissa.

Kaikilla tulosalueilla keskeisenä toimintona oli kotona pärjäämisen tukeminen. Tähän liittyen prosessityöskentelyä jatkettiin tulos- ja toimialueiden välisenä yhteistyönä. Lisäksi aiempien vuosien investoinnit ja prosessien muutokset alkavat näkyä kustannustehokkaana toimintana.

Lapset puheeksi –menetelmän käyttöä laajennettiin konkreettisenä keinona tukea hyvää kehitystä ja ehkäistä ongelmia. Lasten palveluissa otettiin huomioon vanhempien tuen ja hoidon tarve ja aikuisten palveluissa vastaavasti lasten tuen tarve.

Henkilöstöressurssien käyttöön kiinnitettiin huomioita toiminnan kehittämisessä. Kokonaisuutena arvioiden henkilöstöressurssin määrä on tasapainotettu optimaaliselle tasolle huomioiden palveluiden tuotantokyvyn ja prosessien uudistaminen.

4.1 Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalveluissa edistettiin vuoden aikana alueen asukkaiden elämänhallintaa, terveyttä ja hyvinvointia sekä omatoimisuutta. Kaikilla tulosalueilla korostui tavoite toimia ennaltaehkäisevästi ja tukea asiakkaiden arjessa pärjäämistä. Toimialat ylittävää kehittämistyötä jatkettiin yhdessä terveyspalveluiden kanssa lapsiperheiden, ikäihmisten sekä päihde- ja mielenterveysasiakkaiden palveluissa.

4.1.1 Hyvinvointipalveluiden yhtymäkokoukseen nähden sitovat tavoitteet

Perhe- ja sosiaalipalvelut

Tavoite 1

Edistetään lasten ja perheiden hyvinvointia ja arjessa pärjäämistä perhe- ja aikuissosiaalityössä, perhepalveluissa ja vammaisten palveluissa järjestämällä palvelut suunnitelmallisesti, yhtenäisillä toimintavoilla sekä kehittämällä lasten ja perheiden kanssa toimivien välistä yhteistyötä verkostomaisen perhekeskusmallin mukaisesti.

Mittarit:

1. Perhe- ja aikuissosiaalityön, perhepalveluiden sekä vammaisten palveluiden yhtenäisten toimintamallien, ohjeiden ja kriteerien mukainen toiminta.
  - Palvelutarpeen arviointien määrä eri palveluissa ja kuinka monta % lastensuojelutarpeen selvityksistä johtaa palveluun; tilanne vuoden lopussa.

Toteutuminen

Palvelutarpeen arviointeja tehtiin aikuisille 111 kappaletta ja lapsille 391. Lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnin asiakkaista vuoden aikana 26 % siirtyi palveluihin (sosiaalihuoltolain mukaisesti palveluihin tai lastensuojeluun).

2. Verkostomainen perhepalvelukeskus

- Kuvataan, miten sosiaalihuoltolain mukainen kehittämistyö ennaltaehkäisevien palveluiden (neuvolan perhetyö ja ennaltaehkäisevä perhetyö) yhdistämisestä yhdeksi kokonaisuudeksi toteutetaan
- Lapset puheeksi -keskustelujen ja neuvonpitojen määrä perhe- ja sosiaalipalveluissa.

Toteutuminen

Kahdesta tiimistä yhdistettiin yksi sosiaalihuoltolain mukainen perheohjaustiimi, jossa toimii 7,5 perheohjaajaa. Palvelukokonaisuudessa tuotetaan sosiaalihuoltolain mukaista perhetyötä ja lapsiperheiden kotipalvelua. Yksi perheohjaaja toimii tiimivastaavana ja hän vastaa lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelin myöntämisestä ja perhetyön organisoinnista. Perheohjaustiimin palveluprosessia ja toimintakäytänteitä on mallinnettu ja palveluun luotu yhtenäiset kriteerit. Tiimien yhdistämisen myötä asiakasohjaus on selkiintynyt.

Lapset puheeksi -keskusteluja on käyty 59 kappaletta ja neuvonpitoja 6 kappaletta.

3. Haastavien elämäntilanteiden ennaltaehkäisy ja niissä tukeminen kehitysvammahuollon palveluissa

- Toimintamallin kuvaaminen ja mallin arviointi käytännössä
- Kriisiluonteisten laitoshoidon päivien määrä, tilanne vuoden lopussa

Toteutuminen

Kehitysvammahuollossa asumispalveluissa on aloitettu haastavien tilanteiden ennaltaehkäisy ja niissä tukeminen Haasteprosessi -mallia mukaillen. Haasteprosessia on opeteltu ja otettu käytäntöön erityisesti Kuuselassa Sievissä ja toimintaa on aloitettu myös Ylivieskan asumisyksiköissä Koski- ja Kotituvalla. Tässä mallissa on keskitytty muutamaa erityisen haastaviin asiakkaisiin ja sitä kautta pyritty yhdessä löytämään keinoja ja ratkaisuja asioihin niin, että aina ei ole tarvinnut hakea apua laitoshoidosta. Mallia kehitetään edelleen.

Kriisiluonteisten laitoshoidon hoitovuorokausimäärä (420) laski edelliseen vuoteen verrattuna.

Tavoite 2

Perhe- ja aikuissosiaalityössä, perhepalveluissa sekä vammaisten palveluissa vaikutetaan asiakkaiden terveys- ja hyvinvointieroihin kehittämällä monialaisia prosesseja sekä yhteisesti sovittuja toimintatapoja asiakkaiden kotona pärjäämisen tukemiseksi.

Mittarit:

- Monialaisten prosessien tarkistaminen asiakassegmentoinnin pohjalta ja yhteisen palvelusuunnitelman kehittäminen useita palveluja käyttäville asiakkaille.
- Tulosalueen ylittävien palveluprosessien käytäntöjen vakiinnuttaminen ja arviointi sekä monialaisten työllistämissuunnitelmien määrä

Toteutuminen

Neuvola, perheneuvola ja terveystieteiden erityistyöntekijät aloittivat psyykkisesti tai muulla tavalla oireilevien useita palveluja käyttävien lasten hoitopolkuun liittyvän työskentelyn. Tarkoituksena oli laatia yhteinen, moniammatillinen hoitosuunnitelma käytettäväksi lasten kuntoutuksessa. Alustava suunnitelma on tehty ja työskentely jatkuu edelleen.

Tulosalueet ylittäviä palvelunprosesseja on vakiinnutettu ja arvioitu lasten ja nuorten palvelutarpeen arvioinnin, lastensuojelun ja terapiakeskuksen välistä yhteistyötä. Perheneuvolan ja perheohjauksen yhteistyöprosessi laadittiin. Lastensuojelun ja koulun välisen yhteistyön mallinnus aloitettiin.

Monialaisten työllistämissuunnitelmien laatiminen aloitettiin vuoden 2016 alussa ja vuoden aikana näitä suunnitelmia on tehty 268 henkilölle.

Mittarit:

Kehitysvammahuollossa asiakkaiden kotona pärjäämistä tuetaan järjestämällä sekä aikuisille kehitysvammaisille lyhytaikaishoitoa että kehitysvammaisille lapsille tilapäishoitoa.

- Omissa asumispalveluyksiköissä lyhytaikaishoidossa asiakkaiden määrä ja hoitopäivät (aikuiset kehitysvammaiset)
- Omissa tilapäishoitoyksiköissä olevien sekä tilapäistä perhehoitoa käyttävien asiakkaiden määrä ja hoitopäivät (lapset ja nuoret)

Toteutuminen

Kehitysvammahuollossa asiakkaiden kotona pärjäämistä tuettiin järjestämällä suunnitelman mukaisesti aikuisille kehitysvammaisille lyhytaikaishoitoa ja kehitysvammaisille lapsille tilapäishoitoa. Kallio panosti vuonna 2016 perhehoitajien kouluttamiseen tavoitteena vastata erityisesti kehitysvammaisten lasten tilapäishoidon tarpeeseen.

Kehitysvammahuollon omissa asumispalveluyksiköissä lyhytaikaisessa hoidossa olevien asiakkaiden (aikuiset) määrä oli vuoden aikana 17 ja hoitopäiviä oli 379. Asiakkaiden ja hoitopäivien määrä oli edellisen vuoden tasolla.

Kehitysvammaisten lasten tilapäishoitoa käytti yhteensä 17 lasta ja nuorta. Hoitopäiviä oli seuranta-aikana 392. Tilapäistä perhehoitoa käytti 34 asiakasta ja hoitopäiviä oli 926. Tilapäisen perhehoidon hoitopäivien määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna.

Suunnitelmakausi

Suunnitelmakaudella toteutetaan Ylivieskan perhepalvelukeskukselle pysyvät toimitilat.

Toteutuminen

Perhepalvelukeskuksen pysyvistä toimitiloista ei saatu päätöstä.

Hoito- ja hoivapalvelut

Tavoite 1

Asiakkaan hyvä arki ja osallisuus toteutuvat. Tavoitteena on tukea ja edistää asiakkaan toimintakykyä arjessa sekä auttaa ja varmistaa asiakkaiden selviytymistä jokapäiväisistä toiminnoista omassa kodissaan tai kodinomaisissa olosuhteissa.

Mittarit:

- Asiakaskysely/asiakasraadit toteutuvat vähintään vuoden loppuun mennessä; Asiakkaiden kokemukset ja palautteet saamastaan palvelusta. Kansalaisfoorumit ja kuntatapaamiset vuosittain.
- Rai- toimintakykyarviointi tehdään 100 %:sti puolivuositin.

Toteutuminen

- Kansalaisfoorumit ja kuntatapaamiset on pidetty talvella 2016.
- Asiakasraadit pidettiin kotihoidossa joka kunnassa asiakkaille ja heidän läheisilleen. Tehostetussa palveluasumisessa asiakasraatitoiminta toteutettiin kaikissa tehostetun palveluasumisen yksiköissä. Asukkaat olivat tyytyväisiä asumiseensa ja hoitoonsa tehostetussa palveluasumisessa, mutta arjen viriketoimintaa toivottiin olevan enemmän.
- RAI -arviointit kotihoidossa on tehty 95,1 % (vrt. 4/2016 87,4 %). Arviointi oli kesken 31/ 635 asiakkaalla.
- Tehostetun palveluasumisen asukkaiden Rai- toimintakykyarviointit on tehty yksiköissä 98 %:sti (Alavieska 100 %, Nivala 97 %, Sievi 97 % ja Ylivieska 99 %). Vuodepotilaiden määrä oli 9 %.

Tavoite 2

Asiakkaan saamat palvelut tuotetaan yhdenmukaisesti, kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti huomioiden IKIS- suunnitelman linjaukset. Kotihoitopalveluissa sairaanhoitajan välitön asiakasaika on 3,5 tuntia/päivä (45 %) ja lähihoitajan 5 tuntia/päivä (65 %) ja omahoitajuus toteutuu (enintään viisi eri hoitajaa/asiakas). Ympärivuokautisten palveluiden nettokulut suhteessa 75 vuotta täyttäneiden määrään laskevat vuodesta 2015.

Mittarit:

- Hoito- ja hoivapalveluihin jonottavien asiakkaiden määrä ja jonotusaika
- Kotihoitopalvelujen välitön asiakasaika
- 75 vuotta täyttäneiden palveluiden peittävydet
- Yksityisten palveluiden prosenttiosuus suhteessa omaan tuotantoon
- Toteutuneet nettokulut/ 75 vuotta täyttäneet suhteessa vuoden 2015 nettokuluihin

Toteutuminen

- Kotihoidon lisäpalveluja jonotti vuoden lopussa 44 henkilöä. Jonotusta oli koko vuoden ajan. Tilapäisesti on käytössä ollut ylimääräistä henkilökuntaa, mutta uusia vakansseja ei vuoden 2016 talousarviossa ollut. Tehostettuun palveluasumiseen jonotettiin joka kunnassa. Alkuvuodesta asukkaiden vaihtuvuus kasvoi ja jonotusmäärät laskivat selvästi edellisvuoteen verrattuna. Loppuvuotta kohden jonottajien määrä alkoi lisääntyä uudelleen Alavieskassa, Nivalassa ja Ylivieskassa (Taulukko 1), vaikka tehostetun palveluasumisen paikkoja oli käytössä kolme enemmän kuin vuonna 2015. Samoin yli kolme kuukautta jonottaneiden määrä vähentyi alkuvuodesta, mutta kasvoi loppuvuodesta Sieviä lukuun ottamatta.

Taulukko 1. Tehostettuun palveluasumiseen jonottavien määrä joulukuun lopussa 2016 ja 2015.

Kunta	Jonossa olevat		3 kk täyttynyt	
	12/ 2016	12/ 2015	12/ 2016	12/ 2015
Alavieska	5	0	3	0
Nivala	16	14	6	5
Sievi	4	13	0	6
Ylivieska	11	6	3	2

- Kotihoidon välitön asiakasaika oli kaikilla hoitajilla 53,7 %. Lähihoitajien välitön asiakasaika väheni 0,1 % viime vuoteen verrattuna ja se oli 57,3 %, mikä johtui pitkälti uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöön otosta. Sairaanhoitajien välitön asiakasaika oli 38,3 %, jossa kasvua oli peräti 5,4 % viime vuoteen verrattuna. Sairaanhoitajien työn sisältöä on kehitetty ja he työskentelevät mm. aikakriittisenä aikana aikaisempaa enemmän asiakastyössä. Kotihoidon omahoitajuuden toteutumista ei voida selvittää nykyisestä toiminnanohjausjärjestelmästä.

Taulukko 2. 75 vuotta täyttäneiden palveluiden peittävydet v. 2016

Kotona asuu	89,4 %
Omaishoito	7,1 %
Jatkuva ja säännöllinen kotihoito	13,6 %
Tehostettu palveluasuminen	10,6 %

- 75 vuotta täyttäneistä kotona asui 89,4 %, joka oli 0,2 % edellisvuotta vähemmän. (Alavieskassa 87,8 %, Nivalassa 88,4 %, Sievissä 89,3 % ja Ylivieskassa 90,7 %).
- Yli 75-vuotiaiden omaishoidon tuen saajien määrä nousi 0,3 %. Alavieskassa ja Sievissä omaishoidettavien määrä kasvoi, mutta Nivalassa ja Ylivieskassa määrät vähenivät.
- Säännöllisen kotihoidon peittävyys nousi 0,2 % vuoteen 2015 verrattuna. Alavieskassa ja Sievissä asiakkaiden määrä väheni. Nivalassa määrä pysyi ennallaan, mutta Ylivieskassa peittävyys nousi 1,6 %.
- Hoitopäiviä tehostetussa palveluasumisessa kertyi yhteensä 134 384, joka sisältää tilapäishoidon hoitopäiviä 1790. Kun tilapäishoitoa ei huomioida, hoitopäivistä alle 75 – vuotiaat käyttivät 18 499 hoitopäivää ja yli 75-vuotiaat 114 095 hoitopäivää. Yli 75-vuotiaiden tehostetun palveluasumisen peittävyys oli 10,6 %, jossa nousua on 0,2 % vuodesta 2015.
- Kotihoidon palveluista yksityiset tuottivat 16,9 % nettokuluista laskettuna (sisältää kotihoidon ja omaishoidon palvelusetelit, palvelujen ostot ja tukipalvelujen ostot).
- Tehostettu palveluasuminen järjestettiin vuonna 2016 tavoitteiden mukaisesti joko omana toimintana, palvelusetelillä tai ostopalveluina. Yksityisten palveluiden prosenttiosuus suhteessa omaan tuotantoon oli 25 % ostopalvelua ja 75 % omaa palvelua.
- Nettokulut yli 75-vuotiasta kohden olivat 10 848 €, jossa on laskua 222 € vuoteen 2015 verrattuna.

Tavoite 3

Palvelukokonaisuuksien ja palveluprosessien tarkistaminen sekä toimintojen joustava järjestäminen.

- Asiakaspalveluiden yhteensovittaminen alkaa muistiasiakkaista vuoden 2016 teeman mukaan.
- Mielenterveysasiakkaan kotikuntoutusmahdollisuuden selvittäminen monialaisen yhteistyöryhmän avulla.
- Kotihoidon, vastaanoton, palveluasumisen ja vuodeosastojen asiakasprosessin yhdyspintatyöskentely aloitetaan.

Mittarit:

- Muistisairaana potilaan palveluprosessi on kuvattu.
- Kotikuntoutuspilottimalli on luotu.
- Tarkistuslistat on luotu jokaiseen rajapintaan.

Toteutuminen

- Muistiasiakkaan palveluprosessin ja toimintamallin päivittämistä on jatkettu yhteistyössä terveyspalvelujen kanssa ja käyty läpi muistipolun alkuvaihetta: muistihoitajan tehtäviä asiakkaan hoitopolun alkuvaiheessa, palvelutarpeen arvioijan osuutta muistiasiakkaan hoitopolussa ja ennaltaehkäisevien kotikäyntien osalta muistiasiakkaan kohtaamista ja tehtäviä. Henkilöstön osaamista muistisairaana asiakkaan hoitamisessa ja kohtaamisessa on lisätty sisäisellä koulutuksella.

- Mielenterveysasiakkaiden kotikuntoutusmallia on monialainen työryhmä työstänyt tiiviisti koko vuoden ajan. Alustavasti on kartoitettu siirtyvä asiakasmäärä ja mitoitettu kotikuntoutukseen tarvittava henkilöstöresurssi. Infotilaisuus asiasta pidettiin yksityisille palveluntuottajille. Erityisryhmien laajentuessa kotikuntoutukseen perustettiin hoito- ja hoivapalveluihin kolmas tulosityksikkö erityisryhmien asumispalveluita ja kotikuntoutusta varten. Vuoden lopulla valittiin palveluesimies johtamaan käytännön kotikuntoutustoiminnan käynnistämistä.
- Yhdyspintatyöryhmä on käynyt läpi yksiköiden välistä asiakasvaihtoa ja siihen liittyviä haastekohtia potilasturvallisuuden näkökulmasta. Asiakkaiden siirroissa Kallion yksiköistä ulkopuolisiin yksiköihin on otettu käyttöön tarkistuslista. Kallion eri yksiköiden välille tarkistuslistojen laatiminen on käynnistynyt.

Suunnitelmakausi

Ikääntyvän väestön palveluiden kehittämissuunnitelman vuoden 2016 toimenpideohjelma toteutetaan vuosisuunnitelman mukaan ja uusi ikäihmisten kehittämissuunnitelma vuosille 2017- 2019 laaditaan. Nivalan, Sievin ja Ylivieskan tehostetun palveluasumisen ja tilapäishoidon tilatarpeiden ratkaisut on tehty ja toteutetaan suunnitelmakauden aikana.

Mittarit:

Tilaratkaisut ja IKIS-suunnitelman indikaattorit

Toteutuminen

- IKIS- suunnitelman mukaisesti kuntalaistapaamiset ja kunnittaiset virkamiestapaamiset on pidetty ja eri toimijatahot ovat toteuttaneet monin eri tavoin vuoden 2016 aivoterveysteemaa.
- IKIS- suunnitelman indikaattoreista suuri osa on mukana tavoitteiden arvioinnissa, osa arvioidaan erikseen tehtäessä IKIS- suunnitelman toteutumista koskeva erillisarviointi.
- Uusi suunnitelma päivitettiin kesä-marraskuun aikana siihen valitun työryhmän toimesta. Päivitetty suunnitelma sai nimekseen ”Kallion alueen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma vuosille 2017 – 2020.” Suunnitelma on hyväksytty loppuvuoden aikana kuntien vanhusneuvostoissa ja Kallion yhtymähallituksessa, josta se on siirtynyt kuntien valtuustojen käsiteltäväksi.
- Tilapäishoidolle on tilatarpeita edelleen, vaikka tilapäishoitoa on Ylivieskassa lisätty viidestä paikasta 12:een. Nivalassa, Sievissä ja Ylivieskassa tehtiin kaikissa vuoden aikana päätös uuden 30-paikkaisen tehostetun palveluasumisen rakentamisesta, osin korvaaviksi tiloiksi.

4.2 Terveyspalvelut

Terveyspalveluissa toiminnoilla on edistetty asiakkaan terveyttä ja hyvinvointia sekä arjessa pärjäämistä. Asiakkaiden omahoitoisuutta lisättiin tuottamalla palveluita myös sähköisenä mm. omahoito ja ajanvaraus. Lapsiperheiden, ikäihmisten sekä päihde- ja mielenterveyspotilaiden kohdalla parannettiin edelleen toimialat ylittävää yhteistyötä hyvinvointipalveluiden kanssa. Terveyspalveluissa jatkettiin laatu järjestelmän käyttöönottoa sekä kehitettiin potilasturvallisuutta yhteistyössä hyvinvointipalveluiden kanssa. Lapset puheeksi -menetelmän käyttöönottoa laajennettiin terveyspalveluissa.

4.2.1 Terveyspalveluiden yhtymäkokoukseen nähden sitovat tavoitteet

Vastaanotto- ja vuodeosastopalvelujen tulosalue

Tavoite 1

Vastaanottopalveluiden saatavuuden toteutumisen mukaisesti

Välitön yhteydenaanti toteutuu vähintään 80 %:sti. Hoidon tarpeen arviointi toteutetaan kolmessa vuorokaudessa. Odotusaika lääketieteellisesti perusteltuun ei-kiireelliseen hoitoon toteutetaan Kallion alueen terveyskeskuksessa kahdessa viikossa. Päivystysaikojen ja kiireettömien vastaanottoaikojen suhdetta lisätään enemmän kiireettömien vastaanottoaikojen suuntaan, tavoite 25/75 %. Toimintoja kehitetään LEAN -filosofian mukaisesti. Päivystys- ja vastaanottoalueella koulutetaan henkilöstöä käyttöönotetun Lapset puheeksi menetelmällin mukaisesti. Hyvä-potku hankkeen tuomia uusia toimintatapoja otetaan käytäntöön.

Mittarit:

- Puheluiden läpipääsy %
- Ei-kiireelliseen hoitoon pääsyaika viikkoina
- Päivystysaikojen käyttö suhteessa kiireettömiin vastaanottoaikoihin
- Lapset puheeksi menetelmäkoulutuksen käyneiden määrä

Toteutuminen

Puheluiden läpipääsy on toteutunut yli 80 %:sti.

Kiireettömien vastaanottoaikojen saaminen (lääkärille) toteutui pääsääntöisesti Kallion alueella 3 kk:n sisällä. Hoitoon pääsy on tapahtunut viiden päivän ja neljän viikon välillä (5 vrk- 4 vko).

Päivystysaikojen käytön suhde kiireettömiin vastaanottoaikoihin kehittyi edelleen oikeaan suuntaan; päivystysaikojen ja kiireettömien vastaanottoaikojen suhde 41 / 59 %.

Lapset puheeksi -menetelmän koulutus ei toteutunut vuoden 2016 aikana, joten enempää työntekijöitä ei voitu kouluttaa.

Tavoite 2

Kotona pärjäämisen tukeminen moniammatillisena yhteistyönä

Asiakaslähtöinen palveluprosessi vakiinnutetaan yhteisiä toimintoja edelleen kehittämällä: Kotisairaaloiminta vastaanottojen, vuodeosastojen, kotihoidon ja palveluasumisen yhteistoimintana (mm. lääkehoidon kustannukset, kustannusten selvitystyön jatkaminen, lääkäri-resurssi ja -painotus), ikäihmisten palveluprosessissa asiakkaan turvallinen ja oikea-aikainen siirtyminen yksiköstä toiseen. Hoito tapahtuu tarkoituksenmukaisessa paikassa. Vastuutyöntekijäkäytännön kehittämisen jatkaminen.

Mittarit:

- Kotisairaalan toimintaluvut
- Tarkistuslistat on tehty kaikkien yksiköiden välille
- Vuodeosastoilla jatkohoitoa odottavien määrät, siirtoviivemaksut

Toteutuminen

Kotisairaaloiminta oli vuoteen 2015 verrattuna vähäisempää. Kotisairaaloimintaa sai yhteensä 27 potilasta ja käyntikertoja oli 98.

Yhdyspintatyöryhmä on työskennellyt asiakkaiden turvallisen siirtymisen yksiköstä toiseen turvaamiseksi. Tarkistuslistojen teko on aloitettu osana rajapintatyöskentelyä. Oulaskankaan ja Kallion välinen tarkistuslista on otettu käyttöön.

Jatkohoitopaikkaa on vuodeosastoilla odottanut 24 pitkäaikaispotilasta ja muita jatkopaikkaan jonottaneita on ollut 54. Jonotusvuorokausia kertyi heillä yhteensä 6594 hoitopäivää, joka on 1872 hoitopäivää enemmän kuin vuonna 2015. Erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon jonotettiin huomattavasti vähemmän kuin edellisvuonna. Siirtoviivemaksuja on maksettu 10 285 €, joka on huomattavasti vähemmän kuin edellisenä vuonna (65 945 €).

Tavoite 3

Edistetään lasten, nuorten ja heidän perheidensä hyvinvointia ja arjessa pärjäämistä järjestämällä toimintatavoiltaan yhtenäiset neuvolapalvelut sekä kehittämällä lasten ja perheiden kanssa toimivien välistä yhteistyötä verkostomaisen perhekeskusmallin mukaisesti.

Mittarit:

- Toteutuneet lakisääteiset tarkastukset
- Lapset puheeksi -keskustelujen ja -neuvonpitojen määrä neuvolapalveluissa
- Kuvataan, miten sosiaalihuoltolain muutosten mukainen kehittämistyö, ennaltaehkäisevän perhetyön yhdistäminen yhdeksi kokonaisuudeksi toteutetaan

Toteutuminen

Lakisääteiset tarkastukset on toteutettu lukuun ottamatta lastenneuvolan 8kk:n ikäisten lääkärin tarkastusta, joka on tehty tarvittaessa. Opiskelijaterveydenhuollossa on tehty lukuvuonna 2015-2016 myös naisopiskelijoiden lääkärin tarkastuksia.

Lapset puheeksi keskustelut on sovittu pidettäväksi kotona ja yksityisessä hoidossa oleville 3-vuotiaille lapsille lastenneuvolassa ja kaikille raskaana oleville äitiysneuvolassa. Lapset puheeksi -keskusteluja on käyty yhteensä 277 kertaa.

Ennaltaehkäisevä perhetyö yhdistyi 1.1.2016 alkaen uudeksi perhetyön yksiköksi (Sohvi). Perheohjaajat ovat sosiaalitoimen hallinnon alaisuudessa, toimistotilat ovat neuvoloissa. Yksikön toimintaan on perehdytty kirjallisen esitteen avulla ja perheohjaaja on kertonut toiminnasta terveydenhoitajien palaverissa. Perheneuvola, perheohjaus ja erityistyöntekijät ovat yhdessä laatineet esitteen; Alle kouluikäisten kanssa työskentelyn työnjako. Esite jaettiin huhtikuun lopussa työntekijöille ja sen odotetaan tuovan selkeyttä lähettämiskäytäntöihin ja työnjakoon.

Erikoissairaanhoido ja kuntoutus

Tavoite 1

Yhtenäistetään erikoissairaanhoidon käyttöön liittyviä käytäntöjä
Terveyskeskuskohtaiset toimintakäytännöt yhtenäistetään pitkäjänteisesti.

Mittari:

- Erikoissairaanhoidon kuntakohtaiset kustannukset ja käyttö. Kuntakohtaiset erot kaventuvat.

Toteutuminen

Vuosittaisesta vaihtelusta huolimatta kuntakohtaiset erot erikoissairaanhoidon käytössä (lähetteet, hoidetut potilaat, avohoitokäynnit, hoitajaksot, hoitopäivät) ja kustannuksissa ovat pitkällä aikavälillä selvästi kaventuneet. Käytössä eroja ei juurikaan enää ole. Kustannuksissa Ylivieska on edelleen pääasiassa jonkin verran matalammasta sairastavuudesta johtuen hieman muita kuntia edullisempi. Muiden kuntien kustannukset ovat hyvin lähellä toisiaan.

Tavoite 2

Erikoissairaanhoidon ostoja suunnataan kokonaistaloudellisesti edullisempiin sairaaloihin, lähinnä Keski-Pohjanmaan keskussairaalaan.

Mittari:

- Läheteiden ja hoidettujen potilaiden määrä Keski-Pohjanmaan keskussairaalassa suhteessa muihin palveluntuottajiin kasvaa.

Toteutuminen

Keski-Pohjanmaan keskussairaalan käyttö on lisääntynyt. Läheteiden määrä väheni 2016 edelliseen vuoteen verrattuna 2,8%, mutta hoidettujen potilaiden määrä lisääntyi 7,8%. Vastaavasti läheteiden määrä PPSHP:n sairaaloihin väheni 6,3% ja hoidettujen potilaiden määrä lisääntyi 5,2%. Viimeisten viiden vuoden aikana läheteiden ja hoidettujen määrä KPKS:ssä on 4-5 kertaistunut etenkin psykiatrian päivystisyhteistyön vuoksi. PPHPS:ssä vastaavat luvut ovat läheteissä -6% ja hoidetuissa potilaissa +7,5%.

Työterveyshuolto

Tavoite 1

Uusi kuntalaki on tullut voimaan 1.5.2015. Lain mukaan kuntien on yhtiöitettävä työterveyshuollon sairaanhoitopalvelut viimeistään 31.12.2016. Selvittelyt ja valmistelut työterveyshuollon mahdolliseksi yhtiöittämiseksi käynnistetään loppuvuonna 2015 ja niitä jatketaan vuonna 2016.

Mittari:

- Yhtiöittämisen suunnittelu on käynnistetty

Toteutuminen

Loppuvuodesta 2016 on tullut voimaan lakimuutos, jolla kunnallisten työterveyshuoltojen yhtiöittämisvelvoitetta on siirretty vuoden 2019 alkuun saakka. Kallion työterveyshuollon yhtiöittämisestä on ainakin tässä vaiheessa luovuttu.

Tavoite 2

Lakisääteisen työterveyshuollon eli ennaltaehkäisevän työn painottaminen.

Mittari:

- Ennaltaehkäisevän työn osuus suurempi suhteessa sairastuvastanottoon
- Käytyjen kolmikantaneuvotteluiden määrä

Toteutuminen

Toimenpiteitä ennaltaehkäisevän työn (Korvausluokka 1) osuuden lisäämiseksi ja sairaanhoidon (Korvausluokka 2) osuuden vähentämiseksi on tehty vuoden 2016 aikana. Korvausluokka 1 myynti oli kaikille työnantajille vuonna 2016 49% ja korvausluokka 2 myynti 51% kokonaismyynnistä. Näin ollen täysin tavoitteeseen ei tämän osalta päästy. Toimenpiteitä korvausluokka 1 osuuden lisäämiseksi kehitetään edelleen.

Hoitoneuvottelukäytäntöjä työntekijän, työnantajan ja työterveyshuollon välillä on kehitetty yhdessä työnantajien kanssa. Arvioiden hoitoneuvottelujen määrä on lisääntynyt.

Suun terveydenhuolto

Tavoite 1

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Väestön hampaiden ja suun terveys paranee. Keinoja eri väestöryhmien vaikuttavaan terveyden edistämiseen kehitetään sekä omana toimintana että yhteistyömahdollisuuksia (Kallion kuntien opetustoimet, YSO, Oulun yliopisto) hyödyntäen.

Mittarit:

- Hampaiden terveyttä kuvaavat indeksit:
- dt = reikiintyneiden maitohampaiden lukumäärä (keskiarvo ikäluokassa; mitä pienempi arvo, sitä parempi on hampaiden terveys)
- dmft ja DMFT = 0, hampaat ovat täysin terveet. Reikiintyneiden, paikattujen tai poistettujen pysyvien hampaiden lukumäärä (keskiarvo ikäluokassa; mitä suurempi arvo, sitä suuremmalla osuudella ikäluokasta ei ole ollut koskaan reikiä hampaissaan)

Toteutuminen

Mittari	Tavoite 2016	Toteuma 2016	Toteuma 2015	Toteuma 2014	Toteuma 2013
5-vuotiaiden dt (reikiintyneiden hampaiden lkm)	< 0,5	0,3	0,3	0,3	0,5
5-vuotiaiden dmft = 0 (tervehampaisten osuus ikäluokassa)	> 75 %	84 %	84 %	83 %	76 %
12-vuotiaiden DMFT = 0 (tervehampaisten osuus tarkastetuista*)	> 50 %	41%	42 %	49 %	48 %
15-vuotiaiden DMFT = 0 (tervehampaisten osuus ikäluokassa)	> 22 %	22 %	31 %	32 %	30 %

*Jos tarkastetaan koko ikäluokka, on todellinen tervehampaisten osuus toteumalukua suurempi.

Tavoitteet saavutettiin mitattavana olleissa ikäryhmissä 5- ja 15-vuotiaiden osalta. 12-vuotiaat on kutsuttu tarkastukseen yksilöllisen tarpeen mukaan vuonna 2016, vain ne 12-vuotiaat, joiden hampaiden reikiintyminen on todennäköisintä, on tarkastettu.

Tavoite 2

Tuottavuuden lisääminen toimintamalleja kehittäen

Kehitetään jo olemassa olevia toimintamalleja ja luodaan uusia keinoja palvelujen yhtenäistämiseksi yhteistyössä suun terveydenhuollon eri toimipisteiden sekä muiden Kallion toimijoiden kanssa. Kehitetään ajanvarauksen toimivuutta. Suun terveydenhuolto osallistuu aktiivisesti lasten ennaltaehkäisevään työhön yhdessä Kallion muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on kouluttaa vuoden 2016 aikana lisää henkilöstöä käyttämään Lapset puheeksi -menetelmää.

Mittari:

- Käyntien ja toimenpiteiden lukumäärä eri ammattiryhmissä.
- Lapset puheeksi -menetelmään koulutettujen suun terveydenhuollon ammattilaisten lukumäärä

Toteutuminen

Hammaslääkäreiden käyntien määrä 35 527 ja toimenpiteiden 96 442. Suuhygienistien käyntien määrä 8 799 ja toimenpiteiden 12 260 sekä hammashoitajien käyntien määrä 1 304 ja toimenpiteiden 3 543. Hammaslääkäreiden käyntien ja toimenpiteiden määrä on vähentynyt vuodesta 2015. Suuhygienistien ja hammashoitajien osalta käynnit ja toimenpiteet ovat lisääntyneet.

Lapset puheeksi -menetelmän koulutus ei toteutunut vuoden 2016 aikana, joten enempää koulutettuja ei voitu kouluttaa.

Ympäristöterveydenhuolto

Tavoite 1

Suunnitelmallisen valvonnan (terveysvalvonta ja eläinlääkintähuollon valvonta) toteutumisasteen nostaminen teoreettiseen maksimiin nykyisellä täysimääräisellä henkilöstöllä toimittaessa. Mahdollinen maksimi on 70 %.

Mittari:

- toteutumaprosentti

Toteutuminen

Suunnitelmallinen valvonta on toteutunut yli tavoitteen, terveysvalvonnassa 84 % ja eläinlääkintähuollon valvonnassa 91 %.

Tavoite 2

Ympäristöterveydenhuollon toimintojen laadun kehittäminen laatimalla laatukäsikirja yhteistyössä Ympäristöpalvelut Helmen, Kalajoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen ja Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen ympäristöpalvelujen kanssa.

Mittari:

- valmis laatukäsikirja vuonna 2016

Toteutuminen

Laatukäsikirja on valmistunut ja hyväksytty Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallituksessa 19.8.2016.

Aikuispsykososiaaliset palvelut

Tavoite 1

Terapiakeskuksessa vaikutetaan asiakkaiden terveys- ja hyvinvointieroihin kehittämällä monialaisia prosesseja sekä yhteisesti sovittuja toimintatapoja asiakkaiden kotona pärjäämisen tukemiseksi. Monialaisten prosessien tarkistaminen ja yhteisen hoito- ja palvelusuunnitelman kehittäminen useita palveluja käyttäville asiakkaille.

Mittari:

- Yhteiset prosessit kuvattu

Toteutuminen

Prosessit on kuvattu.

Tavoite 2

Nuorisopsykiatrisen yksikön toiminnan vakiinnuttaminen

Tavoitteena on vastata vakavasti oireilevien nuorten hoidon tarpeeseen Kallion alueella

Mittari:

- Nuorisopsykiatrisen erikoissairaanhoidon menojen väheneminen

Toteutuminen

Nupun toiminta on vakiintunut ja kalliita sairaalahoitojaksoja on ollut vähemmän.

Tavoite 3

Edistetään lasten ja perheiden hyvinvointia ja arjessa pärjäämistä järjestämällä palvelut yhteisillä toimintavoilla sekä kehittämällä lasten ja perheiden kanssa toimivien välistä yhteistyötä. Juurrutetaan Lapset puheeksi -toimintamalli käyttöön. Kaikki lapsiperheiden kanssa työskentelevät Terapiakeskuksen työntekijät ovat käyneet Lapset puheeksi- toimintamallin koulutuksen ja käyttävät menetelmää lapsiperheiden kanssa.

Mittari:

- Lapset puheeksi -keskustelujen määrä

Toteutuminen

Lapset puheeksi -keskustelujen määrä on lisääntynyt. Vuonna 2016 keskusteluja on ollut 46.

4.3 Hallinto- ja tukipalvelut

Yleishallinto

Yhtymähallitus vastaa kuntayhtymän hallinnosta ja taloudenhoidosta soveltuvin osin kuntalain (410/2015) 39 §:n tarkoittamalla tavalla.

Kuntayhtymän johtaja

Kuntayhtymän organisaation kokonaisuuden johtamisesta vastaa kuntayhtymän johtaja. Hän vastaa kuntayhtymän strategisesta johtamisesta ja taloudellisuudesta sekä kuntayhtymälle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Kuntayhtymän johtaja huolehtii kuntayhtymän palvelutuotannon järjestämisvastuun toteutumisesta sekä huolehtii kuntayhtymän hallinnosta ja taloudesta yhtymähallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Hallinto- ja tukipalvelut

Talousjohtajan alaisuudessa toimii kuntayhtymän hallintokeskus, joka palvelee kuntayhtymän kaikkia toimielimiä ja tulosalueita. Hallintokeskuksen tehtävänä on tukea muutosta, jonka tavoitteena on toimialat ylittävän tuotanto-organisaation toiminnan tehokkuuden, taloudellisuuden ja tuottavuuden parantaminen. Tarpeellisten muutosten läpiviemisessä huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista sekä luotettavan ulkoisen ja sisäisen viestinnän järjestämisestä. Toiminnan kehittämiseksi koordinoidaan, hallinnoidaan ja toteutetaan alueellisia kehittämishankkeita.

4.3.1 Hallinto- ja tukipalveluiden yhtymäkokoukseen nähden sitovat tavoitteet

Tavoite 1

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio on aktiivinen toimija alueellaan valmistauduttaessa tuleviin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksiin.

Mittari:

- on arvioitu muuttuvan toimintaympäristön vaikutukset kuntayhtymän strategiaan linjauksiin ja tarvittavat päivitykset strategiaan on tehty.

Toteutuminen

Palvelustrategia päivitettiin keväällä 2016, vuoden 2017 talousarvion tavoitteiden laadinnassa huomioitiin tarkennetut palvelustrategian linjaukset.

Henkilöstöstrategian päivitettiin elokuussa 2016, henkilöstöstrategian toimeenpano on ohjeistettu ja aikataulutettu.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion viranhaltijat ovat osallistuneet aktiivisesti Pohjois-Pohjanmaan maakunnan Sote-valmisteluun PopSTer ja POP työskentelyyn.

Tavoite 2

Kuntayhtymän tasolla laadunhallinnan yhteensovittaminen ja koordinointi

Laadunhallintaprosessin selkeyttäminen ja edelleen kehittäminen toiminnan ja tuloksen parantamiseksi asetettujen tavoitteiden suunnassa.

Mittari:

- koko Kallion tason laadunhallintaprosessin toimenpiteet ja vastuut on sovittu ja dokumentoitu
- Kallion laadunarviointimalli (ITE3) on arvioitu ja laatutyön kehittämiseksi on valittu siihen parhaiten soveltuva malli.

Toteutuminen

Kallion laadunhallintasuunnitelma on laadittu. Se kertoo laadunhallinnan perusteet, toimenpiteet ja vastuunjaon. Sitä täsmentää laatukäsikirjana toimivat omavalvontasuunnitelmat ja muut turvallisuuden ja riskien hallintaa ohjaavat suunnitelmat.

Tavoite 3

Sähköisen palveluiden käyttöönoton koordinointi ja tukeminen

Mittari:

- Kanta-arkiston käyttö osana palveluprosessia on vakiintunut
- Kansa-hankkeen käyttöönoton valmistelu on koordinoitu
- Asiakkaiden omahoito kokonaisuuden käyttöönottoa laajennetaan
- Tuotantoprosesseja tukevien tietojärjestelmien päivittäminen on suunniteltu ja toteutus käynnistetty

Toteutuminen

Kanta ja Kansa hankkeiden osalta käyttö on edennyt kansallisen aikataulutuksen mukaisesti. Asiakkaiden omahoito kokonaisuuden käyttöä on edistetty.

5 Kuntayhtymän henkilöstö

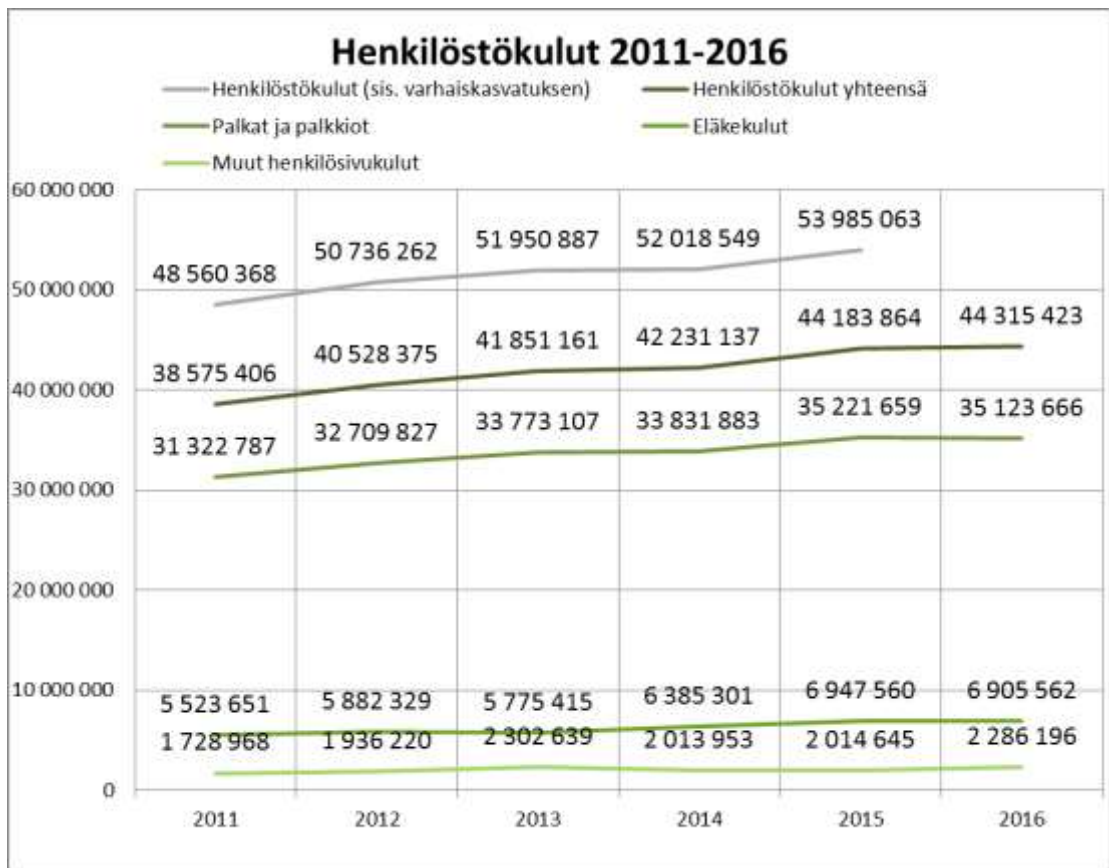
Henkilöstöstrategiaan liittyvien toimenpideohjelmien toteuttaminen ja jalkauttaminen henkilöstöhallinnon tuen avulla on aloitettu sekä olemassa olevien ohjeiden päivittäminen jatkuu edelleen vuonna 2017. Organisaationa on pyritty uudistumaan, että oltaisiin entistä valmiimpia sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tuomiin haasteisiin. Toimialat ylittävää johtamista on kehitetty entisestään. Työntekijöiden rekrytoimiseen Kalliossa on kiinnitetty entistä enemmän huomiota. Työntekijöitä on edelleen kannustettu henkilökiertoon. Sisäisten siirtojen ja henkilökierron hyötynä on työntekijän osaamisen paraneminen ja sitä kautta kehittyminen ja kasvaminen omassa työssään, ja niillä on työhyvinvointia parantava vaikutus.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion palveluksessa oli vuoden lopussa työssä 797 vakinaisen viran/toimen haltijaa. Hallinto- ja tukipalveluissa oli 30 vakanssia, hyvinvointipalveluissa 459 ja terveystalveissa 358 vakanssia. Määräaikaisesti hoidettiin 293 avointa virkaa, tointa tai sijaisuutta. Työllistettyjä oli yksi. Vuoden vaihteessa henkilöstöresursseihin numeroituja vakinaisia virkoja ja toimia oli yhteensä 847.

Pitkäaikaisten sairauslomien vähentämiseksi oli käytössä aktiivisen tuen malli. Aktiivinen tuki on menettelytapa, jonka avulla työpaikka ehkäisee ja ratkaisee työssä selviytymiseen liittyviä ongelmia suunnitelmallisesti. Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa tehostettiin vuonna 2016 mm. lisäämällä työterveysneuvotteluja (työntekijä, työnantajan ja työterveyshuollon edustaja). Työterveysneuvottelut on osa varhaista, aktiivista mallia, ja niiden avulla tuetaan henkilöstön työkykyä ja työhön palaamista.

Kaikkien sairauspoissaolojen määrä laski, poikkeuksena alle 4 päivän sairauslomat. Koko henkilöstön sairauspoissaolojen keskipituus kalenteripäivinä on 21,1 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden (2015 22,9 kalenteripäivää). Vähentymistä oli 1,8 kalenteripäivä/henkilötyövuosi. Tavoitteena oli vähentää vakinaisen henkilökunnan sairauspoissaolojen pituutta max. 14 kalenteripäivää viran- tai toimenhaltijaa kohden, tämä ei toteutunut, vaikka suunta on oikea. Terveystalveissa päästiin 14,8 työpäivään.

Vuoden 2016 henkilöstömenot olivat yhteensä 44,3 milj. euroa (2015, 53,9 milj. euroa).

Kuntayhtymän erillinen henkilöstötilinpäätös esitetään tilinpäätösaineiston oheismateriaalina.

6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Merkittävin riski lähitulevaisuudessa on toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset: niin valtakunnalliset kuin alueelliset sosiaali- ja terveydenhuollon muutokset sekä kuntien ja jatkossa maakuntien taloudellisen kantokyvyn riittävyys sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden rahoittamiseen. Haasteena on myös ammattitaitoisen henkilökunnan saatavuus ja riittävyys monituottajaisessa toimintaympäristössä. Digitalisaation mukana tuomat muutokset ja mahdollisuudet palveluiden järjestämisessä haastavat perinteiset toimintamallit. Toimitilojen kunto ja tarkoituksenmukaisuus nykyisiin vaatimuksiin nähden on riski, jota on arvioitava jatkuvasti. Epäkuranttien toimitilojen riski korostuu siirryttäessä maakuntatason palveluiden järjestämiseen.

SoTe- ja maakuntaudistuksen valmistelu on käynnissä. Esitys lainsäädännöksi on annettu eduskunnalle. Valinnanvapautta koskeva lakiesitys on lausuntokierroksella ja säädökset tulevat vielä tarkentumaan lausuntokierroksen myötä. Tavoitteena on, että lainsäädäntö vahvistettaisiin siten, että maakuntien väliaikaishallinto voisi järjestäytyä 1.7.2017 lukien ja SoTe palveluiden järjestämisvastuu siirtyä maakunnille 1.1.2019 alkaen. Epävarmuus mm. valinnanvapauden sisällöstä, laajuudesta, yhtiöittämisvelvoitteesta, vaikeuttaa toiminnan pitkäjännitteistä suunnittelua ja kehittämistyötä. Muutokseen valmistautuminen on huomioitava, mutta peruspalveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta muutosvaiheessakin on huolehdittava.

Huomioiden jäsenkuntien edelleen kiristyvä taloudellinen tilanne ja palveluiden kysynnän samanaikainen kasvu väestön ikääntymisen ja väestön tarpeiden lisääntymisen seurauksena, on palveluiden saatavuuden turvaaminen käytettävissä olevilla voimavaroilla haasteellista.

Lakisääteisten velvoitteiden täyttämismahdollisuuksiin liittyy edelleen epävarmuutta. Ajoittain ongelma konkretisoituu asiantuntijuutta ja erityisosaamista vaativien virkojen ja tehtävien täyttöasteena. Rekrytointitoimenpiteistä huolimatta kaikkia asiantuntijatehtäviä ei ole saatu täytettyä ja myös sijaisten rekrytoinnissa on nähtävillä vaikeutumista käytettävissä olevan osajien määrän vähentyessä. Erityisen riskin muodostaa tilanne, jos alan koulutus vähenee alueella.

7 Yhtymähallituksen selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa yhtymähallitus. Kuntayhtymän johtaja vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja organisoimisesta kuntayhtymän organisaatiossa. Toimialajohtajat; talousjohtaja, terveyspalvelujohtaja ja hyvinvointipalvelujohtaja vastaavat sisäisen valvonnan ja vastuiden järjestämisestä omalla toimialallaan. Esimiehet vastaavat oman yksikkönsä sisäisestä tarkkailusta ja varautumisesta.

Yhtymäkokous vahvisti Peruspalvelukuntayhtymä Kallion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet syksyllä 2014. Yhtymähallitus hyväksyi Peruspalvelukuntayhtymä Kallion sisäisen valvonnan ohjeen. Yhtymähallitus vastaa riskienhallinnan toimivuudesta koko kuntayhtymän tasolla sekä asettaa sen tavoitteet. Kuntayhtymän johtajalla on riskienhallinnan toteuttamis- ja valvontavastuu. Toimialajohtajat vastaavat oman toimialansa riskienhallinnasta.

Kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seuranta- ja arviointitoimenpiteistä

Toiminnan seuranta ja itsearviointia ovat suorittaneet mm. kuntayhtymän johtaja, toimialajohtajat, tulosalueiden johtajat, tulosyksiköiden esimiehet, tietohallinnon asiantuntijat ja työsuojelu/työhyvinvointi organisaatio.

Pääsääntöisesti seuranta- ja arviointityö on tehty osana normaalia esimiestyötä. Lisäksi määräjain tietosuojaa ja tietoturvaa auditoidaan ja henkilöstön osaamista testataan säännöllisesti.

Arviointi oli pääasiassa toimintoihin ja talouteen liittyvää ajankohtais- ja jälkikäteisvalvontaa, joka kohdistui mm. seuraaviin osa-alueisiin:

- talouden seuranta
- toimintojen ja prosessien arviointi
- toimintaan ja talouteen liittyvät täsmäytykset
- toiminnan sisäiset ja ulkoiset auditoinnit (AVI)
- asiakaspalaute
- hyvä hallintotapa ja johtamiskäytännöt, kuntayhtymän sääntöjen noudattaminen

Lisäksi johtamiseen sekä talous- ja tietohallintoon sisältyvinä ennaltaehkäisevinä toimenpiteinä tarkkailtiin muun muassa:

- tilivelvollisten säännölliset kokoukset
- hyväksymis- ja vahvistusmenettelyjä
- viranhaltijapäätökset ja hankintaprosessit
- tietojärjestelmien käyttöoikeuksia ja niiden myöntämisperiaatteita
- henkilöstön tietosuojan ja tietoturvan osaamisen varmistaminen, TIETUS-tentti
- sisäisen valvonnan raportointia on lisätty osavuosikatsausten tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä.

Erikseen voidaan todeta mm. seuraavat toimialoilla tehdyt toimenpiteet:

- tulosaluekohtaista riskien arviointia ja raportointia on edelleen kehitetty
- tietosuoja ja tietoturvapoliittikat osana riskienhallintaa ja toimialojen tietosuojavastaavien toiminta on vakiintunut
- toimipisteiden riskien arvioinnin apuvälineeksi on otettu RiskiArvi ohjelman käyttöä on edelleen laajennettu
- HaiPro järjestelmän käyttöä niin potilasturvallisuuden kuin työsuojeluun liittyvien poikkeamien, vaaratilanteiden ja läheltä piti tilanteiden seurannassa on edelleen jännevoitety osaksi riskien ja vaarojen tunnistamista
- Lääketurvallisuuden liittyviä ohjeistuksia on päivitetty

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan systemaattista raportointia on kehitetty mm. osana osavuosikatsauksia ja tilinpäätöstä. Tilivelvollisten säännöllisissä kokouksissa arvioidaan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä sisäisen valvonnan toteutumista. Kuntayhtymän vahinko- ja omaisuusvakuuttaminen ajantasaistetaan säännöllisesti vuosittain.

Olennaisimmat toimintaan ja talouteen liittyvät riskit

1. täyttämättömät asiantuntijoiden virat ja toimet
2. SoTe- ja maakuntauudistuksen valmisteluun sitoutuu jatkossa yhä enemmän esimiesten resurssia.
3. palvelukysynnän muutokset esim. lastensuojelun, erikoissairaanhoidon ja vammaispalveluiden osalta

4. merkittävimpien tietojärjestelmien ja puhe-/datayhteyksien toimintavarmuus esim. sähköhuollon häiriötilanteissa
5. Palveluiden tuottaminen käyttötarkoitukseen nähden vanhentuneissa ja epätarkoituksenmukaisissa tiloissa sekä pitkään jatkuneiden väistötilojen käyttö.

Tunnistetut keskeiset sisäisen valvonnan osa-alueiden kehittämisaalueet (puutteet)

1. Yhtymäkokouksen vahvistaman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden mukaisten toimintamallien edelleen juurruttaminen osaksi kuntayhtymän arjen johtamis- ja esimiestyötä
2. Asiakastarpeiden muutosten tunnistaminen, raportointi ja varautuminen
3. Organisaation esimiesten ja henkilöstön muutosjohtamisen valmiuksien vahvistaminen

Suunnitellut kehittämistoimet

1. RiskiArvi ja HaiPro ohjelmiston käytön edelleen laajentaminen ja raportoinnin hyödyntäminen. Sisäisen valvonnan tiedonkeruun ja analysoinnin edelleen tehostaminen.
2. Asiakastarpeiden analysoinnin ja raportoinnin kehittäminen
3. Muutosprosessien hallintaan liittyvä koulutus ja viestintä

Kannanotto sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä

Sisäinen valvonta tuottaa keskeisiltä osin riittävän varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan noudattamisesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä.

Yhtymäkokouksen hyväksymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden mukaista toimintamallia ja raportointia on juurrutettu. Toimintamallin vakiinnuttamiseen kiinnitetään jatkossa edelleen huomiota.

8 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Jäsenkuntien välinen kustannustenjako määräytyy kuntakohtaisten Maisema-taulukoiden kautta. Kuntayhtymän rahoituksen järjestämiseksi jäsenkunnat ovat maksaneet kuukausittain 1/12 talousarviossa hyväksytystä talousarviostaan etukäteen kahtena eränä. Sairaaloiden laskuttama erikoissairaanhoito laskutettiin sellaisenaan edelleen jäsenkunnilta.

Jäsenkunnittain kustannusosuuksien ennakoitiin määräytyvän hyväksytyn talousarvion ja siihen tehtyjen muutosten perusteella seuraavasti vuonna 2016:

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio	Kallio	Alavieska	Nivala	Sievi	Ylivieska
Vertailutaso	eur	eur	eur	eur	eur
Vastaanottopalvelut	11 744 447	996 046	3 770 884	2 299 970	4 677 547
Suun terveydenhuolto	3 730 190	350 809	1 032 132	693 103	1 654 146
Erikoissairaanhoito	38 173 730	3 110 440	12 705 245	5 799 988	16 558 058
- josta ostettu erikoissairaanhoito	36 719 942	3 018 000	12 100 000	5 625 000	15 976 942
Aikuispsykososiaaliset palvelut	4 287 057	492 222	1 252 476	620 395	1 921 964
Hoito- ja hoivapalvelut	32 465 437	3 453 548	11 489 513	5 243 769	12 278 607
Kuntoutuspalvelut	1 903 469	126 035	608 822	303 570	865 043
Perhepalvelut	6 966 917	752 499	2 429 829	1 159 359	2 625 230
Vammaispalvelut	8 775 198	821 783	3 193 613	1 752 671	3 007 130
Ympäristöterveydenhuolto	1 162 851	114 876	451 220	210 257	386 498
Työterveyshuolto	-9 589	-813	-3 079	-1 878	-3 819
Toimeentulotuki ja työllistäminen	2 786 579	156 500	730 244	369 461	1 530 375
Projektit	1 965	156	637	300	872
Kallio	111 988 254	10 374 102	37 661 537	18 450 965	45 501 650

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio	Muutettu Talousarvio 2016			Tilinpäätös 2016		
	Kulut	Tuotot	Netto	Kulut	Tuotot	Netto
Vastaanottopalvelut	14 704 900	-2 960 453	11 744 447	15 274 261	-3 196 783	12 077 477
Suun terveydenhuolto	5 098 990	-1 368 800	3 730 190	4 936 842	-1 493 395	3 443 447
Erikoissairaanhoito	38 828 698	-654 968	38 173 730	39 747 411	-426 043	39 321 367
- josta ostettu erikoissairaanhoito	37 192 910	-472 968	36 719 942	38 200 054	-207 988	37 992 065
Aikuispsykososiaaliset palvelut	4 473 579	-186 522	4 287 057	4 400 430	-480 848	3 919 582
Hoito- ja hoivapalvelut	40 031 715	-7 566 278	32 465 437	39 237 041	-7 354 261	31 882 780
Kuntoutuspalvelut	1 928 969	-25 500	1 903 469	1 869 651	-27 297	1 842 354
Perhepalvelut	7 093 227	-126 310	6 966 917	7 256 255	-180 846	7 075 409
Vammaispalvelut	9 333 718	-558 520	8 775 198	9 410 915	-655 354	8 755 561
Ympäristöterveydenhuolto	1 309 551	-146 700	1 162 851	1 203 407	-140 644	1 062 763
Työterveyshuolto	2 183 911	-2 193 500	-9 589	2 389 130	-2 377 178	11 953
Toimeentulotuki ja työllistäminen	4 442 394	-1 655 815	2 786 579	3 986 232	-1 540 332	2 445 901
Projektit	4 024 616	-4 022 651	1 965	3 824 372	-3 765 510	58 862
Kallio	133 454 271	-21 466 017	111 988 254	133 535 947	-21 638 491	111 897 455

Maisema-taulukoiden kuluihin sisältyvät sisäisten erien nettomenot.

8.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12.	2016	2015
Toimintatuotot		
Myyntituotot	115 238 410	131 675 282
Maksutuotot	9 375 463	10 084 830
Tuet ja avustukset	1 607 134	1 737 056
Muut toimintatuotot	1 146 068	1 087 660
	<hr/>	<hr/>
	127 367 075	144 584 828
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-35 123 666	-43 063 312
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-6 905 562	-8 462 439
Muut henkilösivukulut	-2 286 196	-2 459 312
Palvelujen ostot	-63 465 881	-70 200 337
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 952 525	-3 856 361
Avustukset	-8 935 948	-8 726 539
Muut toimintakulut	-6 162 781	-7 220 933
	<hr/>	<hr/>
	-126 832 557	-143 989 232
Toimintakate	534 518	595 596
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0	26
Muut rahoitustuotot	88 359	80 222
Korkokulut		
Muut rahoituskulut	-82 282	-65 847
	<hr/>	<hr/>
Vuosikate	540 595	609 997
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-532 876	-595 596
Tilikauden tulos	7 719	14 401
	<hr/>	<hr/>
Tilikauden ylijäämä	7 719	14 401
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Toimintatuotot/ toimintakulut %	100,4 %	100,4 %
Vuosikate/ poistot %	101,4 %	102,4 %
Vuosikate euroa/asukas	16,00 €	18,09 €
Asukasmäärä	33 796	33 726

8.2 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	2016	2015
Peruspalvelukuntayhtymä Kallio		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	540 595	609 997
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät		
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-672 042	-427 096
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	114 152	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-17 296	182 901
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		
Antolainasaamisten vähennys		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-6 378	-14 816
Vaihto-omaisuuden muutokset	-32 627	21 276
Saamisten muutos	-212 810	-925 057
Korottomien velkojen muutos	-370 936	-1 304 763
Rahoituksen rahavirta	-622 752	-2 223 360
Rahavarojen muutos	-640 048	-2 040 459
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	7 984 433	8 624 481
Rahavarat 1.1.	8 624 481	10 664 940
	-640 048	-2 040 459
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-580 260	-571 731
Investointien tulorahoitus %	96,90 %	142,82 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	96,90 %	142,82 %
Lainanhoitokate	>1	>1
Kassavarat 31.12.	7 984 433	8 624 481
Kassasta maksut	127 586 882	144 482 175
Kassan riittävyys pv	23 pv	22 pv
Asukasmäärä	33 796	33 726

8.3 Tase

T A S E	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	311 968	209 313
Aineettomat hyödykkeet yht.	311 968	209 313
II Aineelliset hyödykkeet		
4. Koneet ja kalusto	1 622 909	1 700 549
Aineelliset hyödykkeet yht	1 622 909	1 700 549
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	18 768	18 768
Sijoitukset yht	18 768	18 768
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 953 645	1 928 630
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
1. Aineet ja tarvikkeet	326 245	293 618
Vaihto-omaisuus yhteensä	326 245	293 618
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
3. Muut saamiset	0	0
4. Siirtosaamiset	8 360	0
Pitkäaik.saamiset yhteensä	8 360	0
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	6 735 226	5 309 815
3. Muut saamiset	925 452	985 127
4. Siirtosaamiset	1 030 686	2 191 972
Lyhytaikaiset saamiset yht.	8 691 365	8 486 914
Saamiset yhteensä	8 699 725	8 486 914
III Rahoitusarvopaperit		
Rahat ja pankkisaamiset yht.	7 984 433	8 624 481
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	17 010 402	17 405 013
VASTAAVAA YHTEENSÄ	18 964 048	19 333 643

	31.12.2016	31.12.2015
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	2 712 803	2 712 803
IV Edellisten tilikausien yli/alijäämä	143 789	129 388
V Tilikauden yli/alijäämä	7 719	14 401
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 864 311	2 856 592
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
PAKOLLISET VARAUKSET		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
2. Lahjoitusrahastojen pääoma	4 553	9 139
3. Muut toimeksiantojen pääoma	72 562	74 353
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.	77 115	83 493
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
II Lyhytaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vak.lai	0	0
5. Saadut ennakot	0	0
6. Ostovelat	6 030 737	5 219 732
7. Muut velat	864 536	1 116 797
8. Siirtovelat	9 127 350	10 057 030
Lyhytaikainen vieras po. yht.	16 022 622	16 393 559
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	16 022 622	16 393 559
VASTATTAVAA	18 964 048	19 333 643
Omavaraisuusaste, %	15,1 %	14,8 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	12,6 %	11,3 %
Kertynyt ylijäämä	151 508 €	143 789 €
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	4 €	4 €
Lainakanta 31.12.	0 €	0 €

8.4 Kokonaistulot ja –menot

TULOT	eur	%	MENOT	eur	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	127 367 075	100	Toimintakulut	126 832 557	99
Korkotuotot	0	0	Korkokulut	0	0
Muut rahoitustuotot	88 359	0	Muut rahoituskulut	82 282	0
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet inv.menoihin			Käyttöomaisuusinvestoinnit	672 042	1
Käyttöomaisuuden myyntitulot	114 152	0			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys			Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoman lisäykset			Oman pääoman vähennykset		
Kokonaistulot yhteensä	127 569 586	100	Kokonaismenot yhteensä	127 586 882	100

8.5 Tilikauden tuloksen käsittely

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että tilikaudelta 1.1. - 31.12.2016 muodostunut tulos 7 718,98 € vahvistetaan ja kirjataan edellisten tilikausien yli- ja alijäämätillille.

9 Talousarvion toteutuminen

Kuntayhtymän yhtymäkokouksen kertomusvuodelle vahvistaman talousarvion toteutuma muodostui seuraavaksi:

	TP 2015	TA 2016	TA 2016	TA 2016	TP 2016	Ali/Yli	Tot%
Toimintatuotot		alkuperäinen	muutokset	muutettu			
Myyntituotot	-3 556 859	-3 293 922	0	-3 293 922	-3 340 954	-47 032	101,4
Maksutuotot	-10 084 830	-8 897 715	-51 439	-8 949 154	-9 375 463	-426 309	104,8
Tuet ja avustukset	-1 737 056	-1 765 200	0	-1 765 200	-1 607 134	158 066	91,0
Muut toimintatuotot	-1 087 660	-1 099 353	-13 734	-1 113 087	-1 146 068	-32 981	103,0
Toimintatuotot yhteensä	-16 466 405	-15 056 190	-65 173	-15 121 363	-15 469 620	-348 257	102,3
Toimintakulut							
Palkat ja palkkiot	43 063 312	35 974 402	120 193	36 094 595	35 123 666	-970 929	97,3
Eläkekulut	8 462 439	7 281 731	20 858	7 302 589	6 905 562	-397 027	94,6
Muut henkilösivukulut	2 459 312	2 217 441	7 225	2 224 666	2 286 196	61 530	102,8
Henkilöstökulut yhteensä	53 985 063	45 473 574	148 276	45 621 850	44 315 423	-1 306 427	97,1
Palvelujen ostot	70 200 337	61 844 585	57 819	61 902 404	63 465 881	1 563 477	102,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 856 361	3 642 654	9 019	3 651 673	3 952 525	300 852	108,2
Avustukset	8 726 539	9 363 430	0	9 363 430	8 935 948	-427 482	95,4
Muut toimintakulut	7 220 933	6 082 257	58	6 082 315	6 162 781	80 466	101,3
Toimintakulut yhteensä	143 989 232	126 406 500	215 172	126 621 672	126 832 557	210 885	100,2
Toimintakate	127 522 827	111 350 310	149 999	111 500 309	111 362 938	-137 371	99,9
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	0	0	1 642		
Suunn. mukaiset poistot	595 596	487 944	0	487 944	532 876	44 932	109,2
Kuntien maksuosuus	128 118 423	111 838 254	149 999	111 988 253	111 897 455	-92 440	99,9

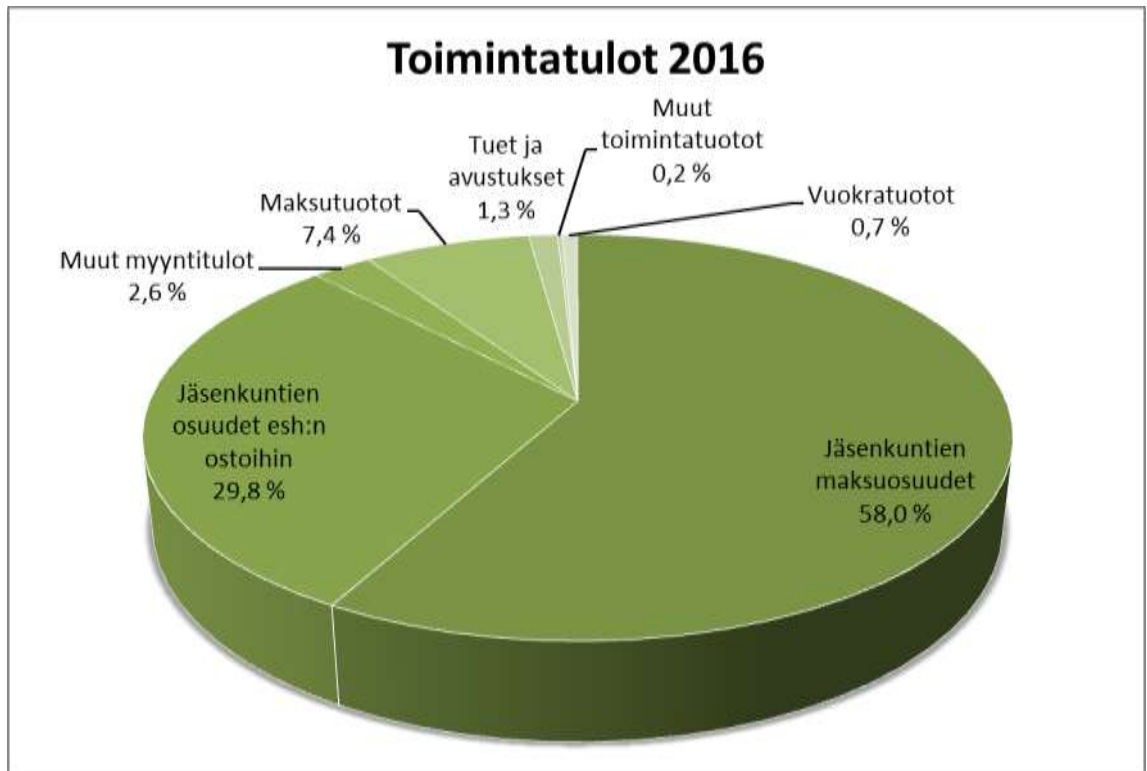
Verrattuna talousarvion mukaiseen jäsenkuntien maksuosuuteen (111 988 253 euroa) toteumaprosentiksi saadaan 99,9 %.

Kallion kokonaiskustannukset kasvoivat edellisen vuoden tilinpäätökseen +1,6 % (ilman varhaiskasvatusta).

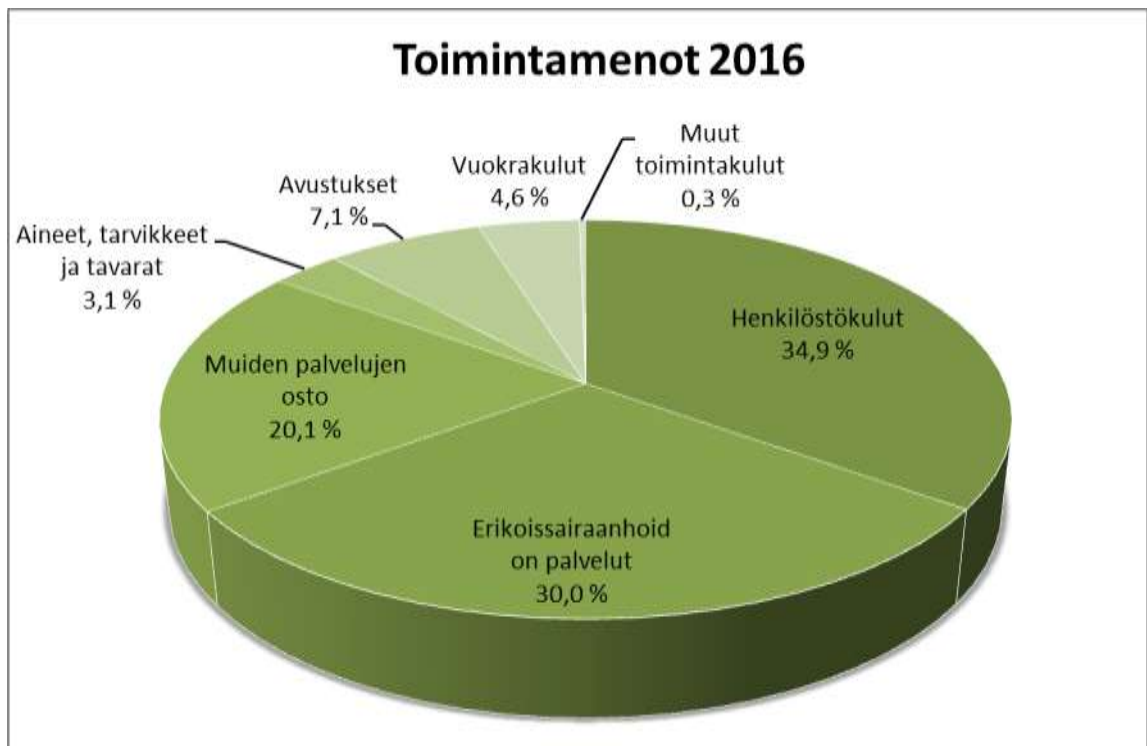
Oman toiminnan kustannusten kasvu verrattuna vuoden TP2015 on +0,8 %. Ostetun erikoissairaanhoidon kustannusten kasvu verrattuna vuoden TP2015 on +3,2 %. Ostettu erikoissairaanhoito ylittää vahvistetun muutetun talousarvion 1.272.123 euroa.

Oman toiminnan talousarvio alittaa vahvistetun talousarvion 1.362.922 euroa.

Kokonaisuutena kuntayhtymän talousarvio alitti vahvistetun muutetun talousarvion 90.798 euroa.

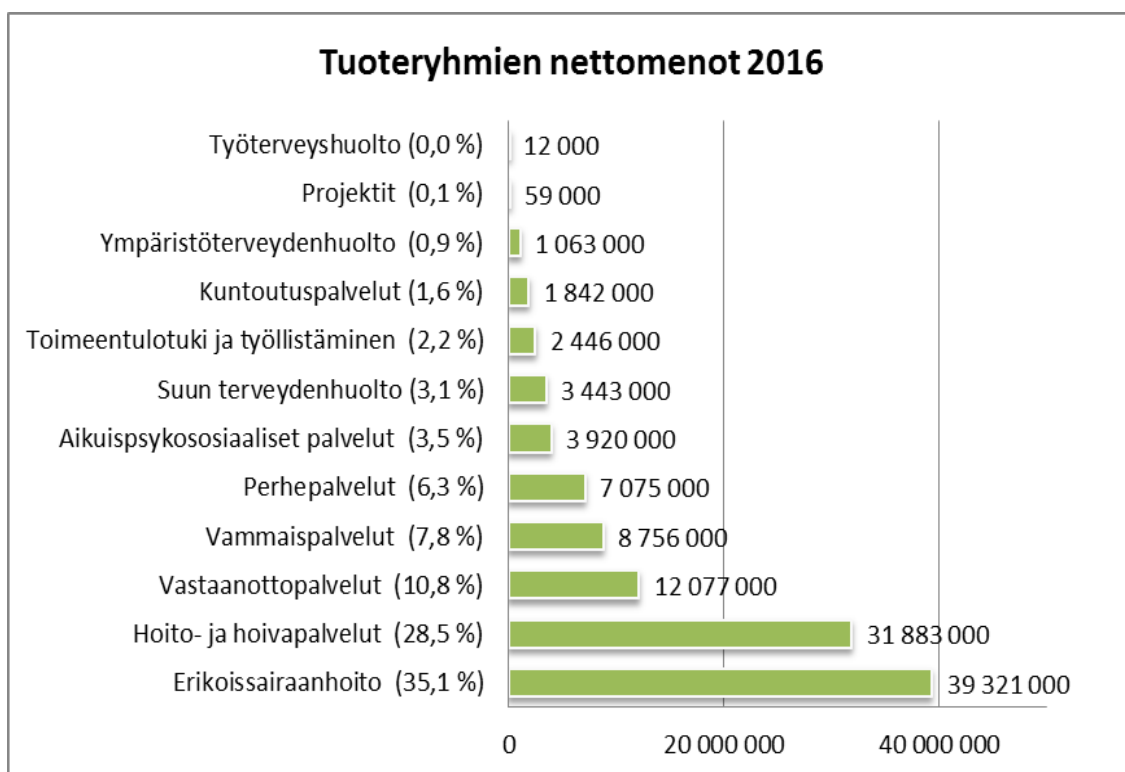
Kuva: Toimintatulot

Kuva: Toimintamenojen jakauma

Muiden palveluiden ostoihin suurimpina palveluostoryhminä sisältyvät:

	TP 2015	TP 2016
	milj.€	
- asiakaspalveluiden ostot (pois lukien esh)	11,4	11,7
- ruokahuoltopalvelut	3,4	2,1
- puhtaanapitopalvelut	2,2	1,8
- sairaankuljetuspalvelut	1,8	1,9

9.1 Hallinto- ja tukipalvelut

Yhtymähallituksen rooli strategisena päätöksentekijänä on vahvistanut kuntayhtymän kykyä toteuttaa strategian mukaista toiminnan kehittämistä ja palveluprosessien uudistamista.

Kuntien omistajaohjauksen varmistamiseksi on hallintosäännön mukaisesti käytössä sopimustyöryhmätyöskentely. Sopimustyöryhmään kuuluvat jäsenkuntien kuntajohtajat ja kuntayhtymän johtaja ja toimialajohtajat. Talousarvion laadinnan yhteydessä kuntien kanssa käydyt palvelukuvausneuvottelut ovat myös edesauttaneet toiminnan suunnittelua ja kehittämistä.

Yhtymähallituksen käynnistämät palvelustrategian ja henkilöstöstrategian päivittäminen toteutettiin vuoden 2016 aikana.

Hallinto- ja talouspalveluiden keskeisenä tehtävä on tukea kuntayhtymän kehittämisprosessien toteuttamista. Keskeisenä tehtävänä on ollut tukea toimialojen välisen yhteistyön syventämistä ja kuntayhtymän strategista suunnittelua.

Hallinto- ja tukipalvelujen toimialan ja tulosalueen talousarvion toteutumisvertailu:

	TP 2015	TA 2016	TA 2016	TA 2016	TP 2016	Ali/Yli	Tot%
Toimintatuotot		alkuperäinen	muutokset	muutettu			
Myyntituotot	-155 751	-100 500	0	-100 500	-100 002	498	99,5
Maksutuotot	-14 920	-7 500	0	-7 500	-12 233	-4 733	163,1
Tuet ja avustukset	-310 772	-263 000	0	-263 000	-270 805	-7 805	103,0
Muut toimintatuotot	-16 660	-7 000	0	-7 000	-15 083	-8 083	215,5
Toimintatuotot yhteensä	-498 103	-378 000	0	-378 000	-398 123	-20 123	105,3
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	1 511 780	1 654 785	0	1 654 785	1 557 194	-97 591	94,1
Palvelujen ostot	1 507 035	1 457 781	0	1 457 781	1 371 627	-86 154	94,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	132 208	141 700	0	141 700	121 801	-19 899	86,0
Avustukset	0	0	0	0	285	285	
Muut toimintakulut	238 149	274 461	0	274 461	270 155	-4 306	98,4
Toimintakulut yhteensä	3 389 172	3 528 727	0	3 528 727	3 321 062	-207 665	94,1
Toimintakate	2 891 069	3 150 727	0	3 150 727	2 922 939	-227 788	92,8
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	0	0	0		
Suunn. mukaiset poistot	67 986	45 889	0	45 889	56 504	10 615	123,1
Kuntien maksuosuus	2 959 055	3 196 616	0	3 196 616	2 979 443	-217 173	93,2

9.2 Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalveluissa palveluiden kysyntä jatkui vuoden korkeana kaikilla tulosalueilla. Perhe- ja sosiaalipalveluissa asiakasmäärä oli edellisen vuoden tasolla. Hoito- ja hoivapalveluissa palveluiden kysyntä ja peittävyudet pysyivät edelleen korkeina ja palveluihin myös jonotettiin. Hyvinvointipalveluissa jatkettiin laatujärjestelmän käyttöönottoa sekä kehitettiin potilasturvallisuutta yhteistyössä terveyspalveluiden kanssa.

Toimialan talous toteutui vuoden aikana talousarvion mukaisesti. Poikkeuksena olivat perhepalvelut, jossa sekä Nivalassa että Ylivieskassa nimenomaan lastensuojelun kustannukset kasvoivat.

Riskien arviointia toteutettiin hyvinvointipalveluissa arvioimalla henkilöstöön, tiloihin, toimintaan ja kustannuksiin liittyviä riskejä tulosalueittain. Havaittuihin riskeihin etsittiin aktiivisesti ratkaisuja. Sisäistä valvontaa toteutettiin hyvinvointipalveluissa seuraamalla toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista toimialan ja tulosalueiden johtoryhmissä sekä tulosityksikkökohtaisissa kokouksissa. Esimiehet seurasivat viranhaltijapäätöksiä otannalla. Saadut asiakaspalautteet ja tehdyt vaaratapahtumailmoitukset sekä asiakas- että työturvallisuusasioissa käsiteltiin asianmukaisesti. Omavalvontasuunnitelmia Kallion oman tuotannon palveluihin laadittiin perhe- ja sosiaalipalveluissa ja päivitettiin hoito- ja hoivapalveluissa. Yksityisten sosiaalipalveluiden valvonta toteutettiin kuntayhtymän valvontasuunnitelman mukaisesti.

Toimialan taloudellisten tavoitteiden toteutumisen kertoo seuraava taulukko:

	TP 2015	TA 2016	TA 2016	TA 2016	TP 2016	Ali/Yli	Tot%
Toimintatuotot		alkuperäinen	muutokset	muutettu			
Myyntituotot	-718 569	-414 564	0	-414 564	-556 784	-142 220	134,3
Maksutuotot	-7 519 631	-6 113 085	-51 439	-6 164 524	-6 080 196	84 328	98,6
Tuet ja avustukset	-1 340 809	-1 425 000	0	-1 425 000	-1 266 915	158 085	88,9
Muut toimintatuotot	-1 068 090	-1 091 953	-13 734	-1 105 687	-1 129 010	-23 323	102,1
Toimintatuotot yhteensä	-10 647 098	-9 044 602	-65 173	-9 109 775	-9 032 904	76 871	99,2
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	32 392 409	23 306 392	148 276	23 454 668	22 809 258	-645 410	97,2
Palvelujen ostot	24 096 617	15 990 095	57 819	16 047 914	15 983 987	-63 927	99,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 213 433	1 061 534	9 019	1 070 553	1 061 572	-8 981	99,2
Avustukset	8 726 539	9 363 430	0	9 363 430	8 935 663	-427 767	95,4
Muut toimintakulut	4 145 443	2 965 446	58	2 965 504	3 049 481	83 977	102,8
Toimintakulut yhteensä	70 574 441	52 686 897	215 172	52 902 069	51 839 961	-1 062 108	98,0
Toimintakate	59 927 343	43 642 295	149 999	43 792 294	42 807 057	-985 237	97,8
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	0	0	86		
Suunn. mukaiset poistot	153 781	88 009	0	88 009	106 443	18 434	120,9
Kuntien maksuosuus	60 081 124	43 730 304	149 999	43 880 303	42 913 587	-966 803	97,8

9.2.1 Perhe- ja sosiaalipalvelut

Aikuissosiaalityö: toimeentulotuki ja kuntouttava työtoiminta

Aikuissosiaalityössä toimeentulotukea saaneiden asiakasperheiden määrä (1482) pysyi edelleen korkeana koko kuntayhtymän alueella. Toimeentulotukea saaneiden perheiden määrässä oli kuntakohtaisia eroja. Asiakasperheiden määrä kasvoi hieman Nivalassa ja Sievissä ja laski Ylivieskassa.

Kuntouttavaa työtoimintaa, työelämänvalmennusta ja työharjoittelua ja muuta aktivointitoimintaa järjestettiin vuoden aikana yhteensä 243 henkilölle. Aktivointitoimenpiteiden piirissä oli 31 asiakasta enemmän kuin edellisellä vuonna. Toimintaa järjestettiin Nuorten Ystävät ry:llä ostopalveluna ja Nivalan kaupungin työpajalla. Lisäksi kuntouttavaa työtoimintaa järjestettiin kuntien, seurakuntien ja järjestöjen erilaisissa tehtävissä. Pitkäaikaistyöttömien aktivoinnissa TE-toimiston, kuntien ja Kallion tekemä yhteistyö näkyi asiakkaiden kokonaistilanteen kohentumisena ja työllistämistoiminnan piirissä olevien asiakkaiden kustannusten laskuna. Asiakaskohtaiset kustannukset laskivat 383 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Taloudellisten tavoitteiden osalta aikuissosiaalityön kokonaisuus alitti talousarvion ja nettototeuma oli 87,8 %.

Perhepalvelut: sosiaalihuoltolain mukaiset perhepalvelut, lastenvalvojapalvelut, lastensuojelu, perheneuvolapalvelut

Perhe- ja sosiaalipalveluihin muodostettiin perheohjaustiimi (Sohvi) yhdistämällä neuvolan perhepalveluohjaus ja ennaltaehkäisevä perhetyö sosiaalihuoltolain mukaiseksi perhetyön kokonaisuudeksi. Tiimissä on 7,5 perheohjaajaa ja yksi perheohjaajista hoitaa puolet työajastaan tiimivastaavan tehtäviä. Perheohjaustiimi Sohvin tehtävinä on vastata tilapäisestä ohjauksesta ja neuvonnasta, sosiaalihuoltolain mukaisesta perhetyöstä ja lapsiperheiden kotipalvelusta. Sosiaalihuoltolain mukaisesta tukiperhetoiminnasta vastaavat perhe- ja sosiaalipalveluiden sosiaaliohjaajat. Sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen (perhetyö, tilapäinen ohjaus ja neuvonta, kotipalvelu ja tukiperhetoiminta) piirissä olivat 319 perhettä ja 1 123 lasta.

Palvelutarpeen arviointitiimi (Arvi) vastaa keskitetysti uusien lastensuojeluilmoitusten käsittelystä, selvittelystä sekä alle 18 -vuotiaiden palvelutarpeen arvioinneista. Lastensuojeluilmoituksia ja -hakemuksia käsiteltiin kuntayhtymän alueella yhteensä 977 kappaletta, joista 692 koski uusia asiakkaita. Ilmoitukset vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna. Palvelutarpeen arviointeja oli vireillä koko kuntayhtymän alueella 391 ja palvelutarpeen arviointeja valmistui 278 kappaletta. Palvelutarpeen arviointitiimin perhetyössä perheitä oli kuntayhtymän alueella yhteensä 19 ja lapsia yhteensä 67. Perhetyö on tuonut palvelutarpeen arviointiprosessiin laajemman näkökulman sekä mahdollistanut entistä tiiviimmän työskentelyn perheissä. Perhetyön tiiviillä kotiin viedyllä tuella on usea palvelutarpeen arviointi voitu päättää niin, että palvelutarpeen arvioinnin jälkeen perhe on pärjännyt peruspalveluiden tuella ilman sosiaalihuollon tai lastensuojelun tukitoimia.

Perhepalveluissa lastensuojelun tukea tarvitsevien lasten ja perheiden määrä (416) pysyi edelleen korkeana. Lasten ja nuorten sijoitukset sekä laitosperhekuntoutusjaksot kodin ulkopuolelle aiheuttivat kustannusten kasvua Nivalassa ja Ylivieskassa. Pitkäaikaisesti sijoitettuna koko kuntayhtymän alueella oli 88 lasta ja nuorta.

Perheneuvolan asiakasmäärä (842) lisääntyi hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakkaista alle 18-vuotiaita oli 384. Käyntejä ja muita kontakteja oli perheneuvolassa yhteensä 1774. Lastenpsykiatri- ja psykologipalveluissa oli osan vuotta vajetta.

Taloudellisten tavoitteiden osalta perhepalveluiden kokonaisuus ylitti talousarvion nettotoiteuman ollessa 101,6 %. Lastensuojelulain mukaiset määräajat sekä lastensuojeluilmoitusten käsittelyn (7vrk) että palvelutarpeen arviointien (3 kk) osalta ovat toteutuneet lain mukaisesti. Palvelukuvauksen riski uusien sijoitusten ja perhekuntoutukseen tulevien asiakkaiden määrän ennakkoinnin vaikeudesta toteutui talousarvion ylityksenä Nivalassa ja Ylivieskassa, joissa vuoden aikana jouduttiin tekemään useita uusia kodin ulkopuolisia sijoituksia. Lisäksi järjestettiin useampia pitkiä perhekuntoutusjaksoja, joihin talousarviossa ei ollut varauduttu. Oman toiminnan ohella perheiden kriisitilanteisiin hankittiin myös perhetyötä ja tukihenkilöpalveluita ostopalveluna.

Vammaispalvelulain mukaiset palvelut (VPL) ja kehitysvammahuolto: Vaikeavammaisten kuljetuspalvelut, henkilökohtainen apu, asunnon muutostyöt, palveluasuminen, taloudelliset tukitoimet, kehitysvammaisten laitoshoido, palveluasuminen, päivä- ja työtoiminta, tilapäishoito, omaishoidon tuki, palveluohjaus, perhehoito, koululaisten iltapäivähoito, mielenterveyskuntoutujien palveluasuminen

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen piirissä olevien asiakkaiden määrä (347) pysyi edellisvuoden tasolla. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kokonaisuuden nettotoiteuma (88,4 %) alitti talousarvion.

Kehitysvammaisten avohoitopalveluiden piirissä olevien asiakkaiden määrässä (348) ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Kehitysvammaisten palveluasumisessa asumispäivien kertymä oli lähes talousarvion mukainen. Lyhytaikaisessa laitoshoidossa Tahkokankaalla oli ennakkoimattomia jaksoja, jotka johtuivat lähinnä palvelun käyttäjien psyykkisistä ongelmista / käytöshäiriöistä. Laitoshoidon kustannusten kasvuun on ollut myös merkitystä Tahkokankaan merkittävällä hintojen korotuksella.

Toimintakeskus Kipinä Ylivieskassa on aloittanut toimintansa uusissa tiloissa toukokuussa. Edelliseen vuoteen verrattuna työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärät ovat nousseet merkittävästi.

Yhteydenpitoa yksityisiin yrittäjiin jatkettiin yritysten valvonta- ja tarkistuskäynnin, laatimalla palvelusetelin sääntökirjat lapsiperheiden kotipalveluun ja kehitysvammaisten asumis- palveluun. Palveluyrityksille järjestettiin info- ja keskustelutilaisuudet. Kaikissa tulosalueen yksiköissä on jatkettu palvelu- ja henkilöstöstrategian jalkauttamista henkilöstölle.

Taloudellisten tavoitteiden osalta vammaispalvelujen palvelukokonaisuus pysyi talousarvioissa nettotoiteuman ollessa 99,8 %, vaikka kehitysvammahuollon nettotoiteuma 102,9 % ylitti talousarvion. Taloudellinen riski ennakkoimattomista asiakkaiden palvelujen tarpeesta vammais- palveluissa realisoitui Sievin osalta, jossa talousarvio ylittyi sekä vammais- palvelulain mukaisissa että kehitysvammahuollon palveluissa.

9.2.2 Hoito- ja hoivapalvelut

Hoito- ja hoivapalvelut sisälsivät omaishoidon tuen, palveluneuvonnan ja ohjauksen, palvelutarpeen arvioinnin, hyvinvointia ja terveyttä edistävät kotikäynnit, gerontologisen sosiaalityön, kotisairaanhoidon, kotipalvelun, kotihoidon tukipalvelut, perhehoidon, päiväkeskustoiminnan, tilapäishoidon, kotihoidolla tuetun palveluasumisen, tehostetun palveluasumisen sekä erityisryhmien osalta päivätoiminnan, tukiasumisen, intervalliasumisen ja tehostetun palveluasumisen.

Hoito- ja hoivapalveluiden tavoitteena oli tukea ja edistää alueen asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista sekä mahdollistaa asukkaiden osallisuus laadukkaiden ja riittävien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen. Tavoitteisiin päästiin ennalta ehkäisevin toimin, varhaisella mukaantulolla ja riittäväillä ja oikea-aikaisilla palveluilla.

Aktiivinen ikääntyminen ikäystävällisellä Kallion alueella -suunnitelma vuosille 2014–2016 linjasi tulosalueen toimintaa ja palvelujen kehittämistyötä. Kallion hoito- ja hoivapalvelut järjestivät Kallion ikäneuvoston toimeksiannosta kansalaisfoorumit kunnittain keväällä, jotka käsittelivät mm. vuoden 2016 *aivoterveys* -teeman toteuttamista. Teema on näkynyt erilaisina tapahtumina ja aktiviteetteina sekä kuntien ja yhteistyötahojen että Kallion toiminnassa. Esim. aivoterveysteeman mukaisesti on molemmissa tulosityksiköissä ollut henkilökunnan TunteVa – koulutusta muistisairaahan hoitamiseen liittyen. Vuositeeman ja suunnitelman tavoitteiden toteuttamisesta ovat Kalliossa vastanneet Kallion ikäneuvosto sekä hyvinvointipalveluiden ja terveydenhuollon yhteinen IKIS – johtoryhmä. Aktiivinen ikääntyminen ikäystävällisellä Kallion alueella -suunnitelma päivitettiin yhteistyössä kuntien kanssa. Suunnitelma nimettiin: ”Kallion alueen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma vuosille 2017-2020”.

Asiakkaiden osallisuutta lisättiin sosiaalihuoltolakia ja vanhuspalvelulakia noudattaen käynnistämällä kotihoidon ja tehostetun palveluasumisen yksiköissä asiakasraadit toimintojen kehittämiseksi asiakaslähtöisempään suuntaan, joista esimerkkinä mm. aloitetut TunteVa - tyyppinen muisteluryhmä ja vertaisryhmä omaishoitajille. Myös asiakkaan osallisuus hoito-, palvelu- ja kuntoutussuunnitelmansa teossa on ollut kehittämiskohteena.

Perhehoitotoiminta aloitettiin järjestämällä keväällä ensimmäinen perhehoitajavalmennus, jonka tuloksena saatiin yksi perhehoitoyksikkö Alavieskaan kesällä. Koulutussuunnitelmaa toisen perhehoitoyksikön saamiseksi tehtiin loppuvuodesta Raudaskylän opiston kanssa.

Alkuvuoden jälkeen ennaltaehkäiseviä kotikäyntejä jatkettiin 80 vuotta täyttäneille loppuvuonna ja toteutettiin kysely 75 vuotta täyttäneille. Palveluneuvonnan sairaanhoitajan hoitovastaanotot toimivat joka kunnassa ja sen lisäksi yhteistyössä vapaaehtoistoiminnan kanssa Ylivieskan Tuokiotuvalla kerran kuukaudessa. Palveluneuvontaan panostettiin siirtämällä sinne muusta toiminnasta yksi työntekijä palveluohjaajaksi ikääntyneiden ohjaamiseksi mm. itsehoitoon, hankkimaan omaehtoisesti erilaisia tarvitsemiaan palveluita sekä tarvittaessa hakemaan kunnallisia palveluita. Loppuvuonna saatiin rekrytoitua ikääntyneiden palveluihin vanhuspalvelulain vaatimuksen mukaisesti gerontologinen sosiaalityöntekijä. Palvelutarpeen arviointiprosessia on kehitetty kuluvan vuoden aikana sekä kotihoidon ja palveluasumisen osalta.

Ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpito, palauttaminen ja edistäminen ovat kehittämishaaste. Hoito- ja hoivapalveluiden fysioterapiaan on tehtävänimikkeitä muuttamalla saatu kuntoutustoiminnan kehittämiseksi toinen fysioterapeutti ja osan vuotta on ollut kolmaskin fysioterapeutti määräaikaisena. Heidän toimestaan yhteistyössä muun henkilökunnan kanssa on aloitettu kehittämistyö ennaltaehkäiseviksi kuntoutustoimenpiteiksi, kotona tapahtuvan kuntoutumisen edistämiseksi ja tilapäishoidon yksiköissä tapahtuvaksi kuntoutustoiminnaksi. Henkilökunnan ergonomiakorttikoulutuksia on jatkettu kuntouttavan työotteen ja kotona tapahtuvan kuntoutuksen lisäämiseksi sekä työterveydellisten näkökohtien huomioimiseksi.

Ylivieskan tilapäishoito siirrettiin Kotikartanon alueelle. Paikkoja lisättiin kuudella ja kokonaispaikkamääräksi saatiin 12. Samanaikaisesti Sipilästä poistui tilapäispaikat, jotka muutettiin pitkäaikaispaikoiksi. Tilapäisyksikköjen sisällön kehittämistyö aloitettiin. Käytössä olleet tilapäispaikat ovat edelleen riittämättömät tarpeeseen nähden.

Tehostettuun palveluasumiseen jonottajien määrä laski alkuvuoden aikana, mutta on loppuvuodesta lisääntynyt uudelleen, mikä näkyy vuodeosastoilla jonottajien hoitopäivien kasvuna. Jonottajien määrissä on isoja kuntakohtaista vaihtelua. Alavieskassa jonottajien määrä on kasvanut vuoden toisella puoliskolla. Myös Nivalassa jonottajien määrä lisääntyi loppuvuodesta. Nivalan väliaikaispaikat on ollut käytössä koko vuoden. Sievissä jonottajien määrä putosi vuoden aikana reilusti. Ylivieskassa jonottajat poistuivat lähes kokonaan alkusyksystä, mutta määrä alkoi nousta vuoden lopulla uudelleen. Edelleen on Sieviä lukuun ottamatta niitä, jotka ovat joutuneet odottamaan tehostetun palveluasumisen paikkaa yli kolme (3) kuukautta. Tehostetun palveluasumisen tilatarpeista ja tilapäishoidon paikkojen lisätarpeista on keskusteltu kuntien kanssa ja päätökset uusista 30 – paikkaisista yksiköistä tehtiin Nivalassa, Sievissä ja Ylivieskassa.

Taulukko 1. 75-vuotiaiden hoito- ja hoivapalveluiden peittävydet (%) v. 2016 ja vertailu vuosiin 2011–2015.

Palvelu	Alavieska	Nivala	Sievi	Ylivieska	Kallio	Kallio				
	2016					2015	2014	2013	2012	2011
Omaishoidon tuki	7,2	7,6	8,9	6,0	7,1	6,8	6,4	7,1	5,6	9,2
Säännöllinen kotihoito	13,4	12,9	16,5	13,2	13,6	13,8	15,5	15,9	15,4	21,8
Tehostettu palveluasuminen*	12,2	11,6	10,7	9,3	10,6	10,4	10,8	11,9	12,2	11,0

Valtakunnalliset laatusuosituksen mukaiset peittävyystavoitteet vuoteen 2017 mennessä ovat: omaishoito 6 - 7 %, säännöllinen kotihoito 13 - 14 %, tehostettu palveluasuminen 6 - 7 % ja sosiaalihuoltolain mukainen laitoshoidon 2 - 3 %.

*)Tehostettuun palveluasumiseen ei ole laskettu v. 2014- 2016 tilapäishoitoa, koska asiakkaat asuvat kotona, mutta vuosien 2011 - 2013 luvut sisältävät vielä lyhytaikaisen palveluasumisen. Sosiaalihuoltolain mukaiset laitospaikat muutettiin Kalliossa tehostetuksi palveluasumiseksi v. 2015 alusta ja tämän vuoksi vuodet 2011 -2014 sisältävät sekä tehostetun palveluasumisen että laitoshoidon.

Tehostetun palveluasumisen yksiköiden osaamisen vahvistamista on jatkettu. Yksiköt ovat hoitaneet suonensisäiset lääkehoidot pääosin omatoimisesti ja isoimpiin yksiköihin on hankittu ekg-laitteita. Palveluasumisen yksiköiden asukkaiden sairaala- ja terveyskeskushoitopäivissä oli kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Asukkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmat on tarkistettu tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä asukkaan ja omaisen kanssa ja uusille asiakkaille on laadittu MNA- suunnitelmat (ikäihmisten ravitsemustilan arviointi).

Erityisryhmien kohdalla kotikuntoutusmallia on valmisteltu moniammatillisesti ja aktiivisesti. Suunnitelma saatiin valmiiksi. Lisäpainetta erityisryhmien kuntoutuksen aloittamiseksi v. 2017 toi loppuvuodesta Visalan sairaalan alasajo. Erikoissairaanhoidosta siirrettiin vuoden 2016 aikana erityisryhmien asumispalveluiden piiriin (tehostettuun palveluasumiseen ja tukiasumiseen) asiakkaita, jolla voitiin vaikuttaa erikoissairaanhoidon kustannuksiin.

Yhteydenpitoa yksityisiin yrittäjiin jatkettiin yritysten valvonta- ja tarkistuskäynnin, laatimalla palvelusetelin sääntökirjat kotona annettaviin palveluihin ja tehostettuun palveluasumiseen. Palveluyrityksille järjestettiin info- ja keskustelutilaisuudet, Aputorin käyttöä tehostettiin ja suunniteltiin palvelusetelyrityksille suunnattua koulutusta mm. omavalvontasuunnitelmien tekoon. Kaikissa tulosalueen yksiköissä on jatkettu lääkehoitosuunnitelmien päivittämistä sekä palvelu- ja henkilöstöstrategian jalkauttamista.

Hoito- ja hoivapalveluiden nettokulujen toteutuma alitti talousarvion ja oli 98,2 %.

9.3 Terveyspalvelut

Terveydenhuollossa kokonaiskustannusten hallitsemiseksi tutkimukset ja hoidot on järjestetty mahdollisimman pitkälle omana toimintana ja toissijaisesti erikoissairaanhoidon ostopalveluina. Erikoisosaamista tai investointeja vaativia toimintoja on järjestetty alueella uudelleen. Puhelinoperaattorimuutos on aiheuttanut vielä lisätyötä. Potilasturvallisuuteen liittyvä käytäntö on vakiintunut. Lääkehoitosuunnitelman uudistamistyöryhmä tuotti pohjan lääkehoitosuunnitelmille, jotka ovat eri yksiköiden suunnitelman pohjana. Osaamisen kehittämisen uutena muotona otettiin käyttöön Duodecimin oppiportit, josta henkilöstöllä on mahdollisuus käyttää oppikirjoja ja koulutusmateriaaleja.

Tulosalueiden oma toiminta pysyi pääosin talousarviossa, vastaanottopalveluissa oli ylitystä. Vastaanottopalveluissa yhteispäivystyksen hinnannousu on ollut merkittävä ja tähän ei osattu varautua talousarvion laadintavaiheessa. Ostettu erikoissairaanhoido ylittyi. Talousarvion muutosriskit erikoissairaanhoidon osalta tiedettiin jo talousarvion laadintavaiheessa.

Riskien arviointia toteutettiin terveyspalveluissa arvioimalla henkilöstöön, tiloihin, toimintaan ja kustannuksiin liittyviä riskejä tulosalueittain. Riskeihin haettiin aktiivisesti ratkaisuja. Sisäistä valvontaa toteutettiin terveyspalveluissa seuraamalla toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteumaa, joita käsiteltiin toimialan ja tulosalueiden johtoryhmissä sekä tulos- ja vastuuyksikkökohtaisissa kokouksissa. Tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdyttiin. Viranhaltijapäätöksiä seurattiin otannalla. Saadut asiakaspalautteet käsiteltiin johtoryhmissä. HaiPro ohjelman käyttöönotto on edennyt. Haittatapahtuma ilmoitusten ja yksiköiden määrä on kasvanut suunnitellusti.

Toimialan taloudellisten tavoitteiden toteutumisen kertoo seuraava taulukko:

	TP 2015	TA 2016	TA 2016	TA 2016	TP 2016	Ali/Yli	Tot%
Toimintatuotot		alkuperäinen	muutokset	muutettu			
Myyntituotot	-2 682 539	-2 778 858	0	-2 778 858	-2 684 168	94 690	96,6
Maksutuotot	-2 550 279	-2 777 130	0	-2 777 130	-3 283 034	-505 904	118,2
Tuet ja avustukset	-85 475	-77 200	0	-77 200	-69 415	7 785	89,9
Muut toimintatuotot	-2 910	-400	0	-400	-1 975	-1 575	493,8
Toimintatuotot yhteensä	-5 321 203	-5 633 588	0	-5 633 588	-6 038 592	-405 004	107,2
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	20 080 873	20 512 397	0	20 512 397	19 948 971	-563 426	97,3
Palvelujen ostot, josta	44 596 685	44 396 709	0	44 396 709	46 110 266	1 713 557	103,9
Ostettu erikoissairaanhoido	36 798 827	36 719 942	0	36 719 942	37 992 065	1 272 123	103,5
Muiden palvelujen ostot	7 797 858	7 676 767	0	7 676 767	8 118 201	441 434	105,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 510 720	2 439 420	0	2 439 420	2 769 152	329 732	113,5
Avustukset							
Muut toimintakulut	2 837 340	2 842 350	0	2 842 350	2 843 144	794	100,0
Toimintakulut yhteensä	70 025 619	70 190 876	0	70 190 876	71 671 534	1 480 658	102,1
Toimintakate	64 704 416	64 557 288	0	64 557 288	65 632 941	1 075 653	101,7
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	0	0	1 556		
Suunn. mukaiset poistot	373 828	354 046	0	354 046	369 928	15 882	104,5
Kuntien maksuosuus	65 078 244	64 911 334	0	64 911 334	66 004 425	1 091 536	101,7

9.3.1 Vastaanottopalvelut

Tulosalue kattaa avosairaanhoidon, avoterveydenhuollon, laboratorio-, röntgen- ja vuodeosastopalveluiden tulosityksiköt.

Avosairaanhoidossa helmikuulla uudistettu koko Kallion puhelinjärjestelmän on vaikeuttanut puhelinjärjestelmän toimivuutta ja välittömään yhteyden saanti veloitteeseen vastaimista. Teknisiä ratkaisuja ja vikoja on korjattu vuoden aikana. Ylivieskan vastaanotolla otettiin käyttöön triage-hoitaja kokeilu, jota on tarkoitus laajentaa. Oman erikoissairaanhoidon henkilöstön työpanos on otettu vastaanotto- ja päivystys henkilöstöstä. Tekstinkäsittelyssä on ollut sanelujen purku viivettä, jota on purettu ylimääräisellä työpanoksella ja tehtävien uudelleen organisoinnilla.

Avoterveydenhuollossa edistettiin yhtenäisten toimintatapojen ja verkostomaisen perhekeskusmallin mukaista toimintaa. Yhteistyötä perheneuvolan, terapiayksikön ja terapiaa antavien erityistyöntekijöiden kanssa kehitettiin. Syntyvyys oli poikkeuksellisen alhainen. Äitiys- ja lastenneuvolakäyntien määrän lasku on kompensoinut koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon lisääntyneet käyntimäärä sekä rokotus –ym. avoterveydenhuoltokäyntien lisääntyminen.

Laboratoriopalveluissa asiakaskäyntien ja tutkimusten määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna. Oma tuotanto kasvoi 7 %. Ostopalvelujen määrä laski 2.7 %. Kansalaisen ajanvarausjärjestelmä www-sivuilla on otettu käyttöön. Laboratorioiden aukioloaikoja pidennettiin puolella tunnilla ja ajanvarausaikoja lisättiin. Ammattitaitoisista sijaisista on ollut pulaa. Jonotusajat ovat ajoittain olleet pitkiä.

Röntgenpalveluissa uutena toimintona on aloitettu ohutneulanäytteiden lisäksi rintojen karkeaneulanäytteiden otto. Potilaita ei tarvitse lähettää Oys:n näytteenottoa varten. Potilaiden hoitoon pääsy on nopeutunut, kun näyte otetaan heti terveyskeskuksessa ultraäänitutkimuksen yhteydessä. Seulontamammografiatutkimuksiin 90 % kutsutuista osallistui seulontatutkimukseen. Sonograferit tekivät 39 % koko Kallion ultraäänistä. PPSHP:n alueellinen kuvantamisjärjestelmä (NeaRis) liittyi Kanta-palveluihin 29.2.2016. Röntgentutkimusten lausunnot näkyvät Kanta-palvelussa, kuvat eivät vielä näy.

Vuodeosastojen hoitopäivien kokonaismäärässä oli laskua 0,3 % (107 hoitopäivää) verrattuna vuoteen 2015. Käyttöaste oli 95,3 %, jossa laskua vuoteen 2015 verrattuna 5 %. Keskimääräinen hoitoaika lyheni 7,5 vuorokautteen. Vuonna 2015 oli 8,3 vuorokautta. Vuodeosastot tukivat avosairaanhoidon toimintaa antaen avohoitona erilaisia hoitoja iltaisin ja viikonloppuisin 425 potilaalle yhteensä 1254 kertaa (v. 2015 1179 kertaa). Vuodeosastot ovat tehneet tiivistä yhteistyötä hoiva- ja hoitopalveluiden ja vastaanoton kanssa. Hoitohenkilökunnan joustavaa yhteiskäyttöä on lisätty. Hoitotyön rakenteinen kirjaaminen ja kirjauksen sisällöllinen kehittäminen ovat olleet keskeinen kehittämiskohde.

Riskien arviointia toteutettiin vastaanottopalveluissa arvioimalla henkilöstöön, tiloihin, toimintaan ja kustannuksiin liittyviä riskejä. Riskienhallintaan puututtiin muun muassa potilas-turvallisuusvajeisiin tarttumalla ja muutoin potilasturvallisuuden kehittämistoimenpitein. Sisäistä valvontaa toteutettiin seuraamalla toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteumaa, joita käsiteltiin tulos- ja vastuuyksikkökohtaisissa kokouksissa. Tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdyttiin. Henkilöstöriskeihin liittyy pätevien työntekijöiden saaminen niin vakituisiin toimiin kuin sijaistarpeisiin. Taloudelliset riskit liittyivät talousarvion pitävyyteen. Tiloihin liittyvät riskit koskivat rakenteita ja sisäilmaongelmia, joiden vuoksi tehtiin selvityksiä sekä remonttisuunnitelmia ja -toimenpiteitä.

Vastaanottopalveluiden talousarvio toteutui 102,8 %:sti talousarvioon verrattuna.

9.3.2 Erikoissairaanhoito ja kuntoutus

Vuodelle 2016 varatut erikoissairaanhoidon määrärahat olivat Alavieskaa lukuun ottamatta niukat. Kuten aiemminkin, myös 2016 erikoissairaanhoidon kustannukset vaihtelivat kunnittain. Ylivieskan vuosi oli hyvä ja kustannuksia kertyi vajaa kaksi prosenttia edellistä vuotta vähemmän. Nivalan osalta etenkin vuoden alku oli erittäin kallis. Kustannukset tasaantuivat kuitenkin loppua kohti. Lopulta kustannuksia kertyi kuitenkin n. 8 % edellistä vuotta enemmän. Nivalalla on kuitenkin ollut kolme erinomaista vuotta erikoissairaanhoidon kustannuksissa edellä, joten siinä mielessä nyt nähty nousu oli jossain määrin odotettu. Sievin kustannukset erikoissairaanhoidossa kasvoivat edelleen, edellisvuoteen verrattuna n. 4 %. Alavieskan vuosi näytti pitkään hyvältä, mutta vuoden loppua kohti kertyi kalliimpia kuukausia. Näiden vuoksi erikoissairaanhoidon kustannukset nousivat edelliseen vuoteen selvästi, lähes 15 %.

Vuoden 2016 lopussa sairaanhoitopiiri sulki Visalan sairaalan. Jo tätä ennen psykiatrisia potilaita hoidettiin Kokkolassa enenevässä määrin v. 2015 sovitun ja STM:n päivystysasetuksen aiheuttaman päivystysmuutoksen vuoksi. Marraskuun loppuun mennessä Visalassa ei ollut enää potilaita. Visalassa oli yhdeksän vähintään useamman kuukauden hoidossa ollutta potilasta. Heistä puolet pystyttiin jo olemassa olevan hoitosuunnitelman mukaisesti kotiuttamaan. Jäljellä olevista puolet tarvitsi sairaalahoitoa jatkossakin ja puolelle jouduttiin hakemaan palveluasumispaikka. Vuoden lopulla psykiatristen päivystyspotilaiden sairaalahoitoon saanti oli hankalaa ja sairaalat palauttivat huonokuntoisiakin potilaita avohoitoon.

Edellä kuvatun vuoksi Visalan sairaalan kustannukset vähenivät selvästi ja Kokkolan, etenkin psykiatrian osalta, kasvoivat selvästi. OYS:n psykiatrian kustannukset nousivat myös selvästi, laskutuksesta yli puolet oli kuitenkin muista sairaaloista, etenkin valtion mielisairaaloista ja Tampereen yliopistollisesta sairaalasta, hankittuja ostopalveluita. Lasten- ja nuorisopsykiatrian kustannusten väheneminen jatkui edelleen. Psykiatrian kustannukset kokonaisuutena pysyivät ennallaan. Muista erikoisaloista sisätautien, kirurgian ja neurologian kustannukset nousivat. Sen sijaan pääosin laskeneen syntyvyyden vuoksi naistentautien ja synnytysten kustannukset laskivat, samoin lastentautien kustannukset. Kalliiden hoitojen tasausjärjestelmään jouduttiin maksamaan n. 170 000 euroa. Jäsenkuntien maksusuodet järjestelmään ovat v. 2016 varsin isot, minkä vuoksi palautuksia tuli myös aikaisempaa vähemmän. Ensihoidon kustannukset toteutuivat arvioidusti ja budjetoidusti.

Kuntoutuksessa on otettu käyttöön uusi Effector ohjelma apuvälineiden lainauksen hallintaan ja huoltojen seurantaan sekä, maksusitoumuksien laadintaan ja seurantaan. Ohjelma on yhteinen sairaanhoitopiirin alueella ja mahdollistaa alueellisen apuvälinetoiminnan. Lääkinnällisen kuntoutuksen ja apuvälineisiin varatut rahat ylittyivät jonkin verran. FiMea teki tarkastuksen lääkekeskukseen joulukuussa 2016. Lääkekeskuksen toimintaa joudutaan tarkastelemaan etenkin tilojen, mutta myös toiminnan kannalta.

Tulosalueen talouden riskit liittyvät ostetun erikoissairaanhoidon määrärahojen riittävyyteen ja kalliiden hoitojen vuosittaiseen sattuumaan. Henkilöstöön liittyviin riskeihin kuuluu pätevien erityistyöntekijöiden saaminen ja tästä voi johtua ostopalvelujen käyttäminen tarpeellisten palvelujen turvaamiseksi.

Erikoissairaanhoidon talousarvio toteutui 103 %:sti talousarvioon verrattuna. Kuntoutuksen talousarvio toteutui 96,8 %:sti talousarvioon verrattuna.

9.3.3 Työterveyshuolto

Työterveyshuolto on edistänyt tuottamallaan asiantuntijapalveluilla työhyvinvointia siten, että se tukee asiakasyritysten toiminnan tuloksellisuutta. Tehtävänä on ollut edesauttaa terveellisen ja turvallisen työympäristön sekä hyvin toimivan työyhteisön luomista asiakasyrityksiin sekä tuottaa sairautta ehkäiseviä, terveyttä edistäviä, työkykyä ylläpitäviä ja hoitavia palveluja.

Työterveyshuollon toiminta ja talous ovat toteutuneet suunnitellusti vuoden 2016 aikana. Asiakasmäärä on jonkin verran lisääntynyt useamman valtakunnallisen yrityksen työterveyshuollon alihankintasopimuksen myötä. Lääkäri työvoiman vajetta on paikattu sijaisuuksin sekä hankkimalla ostolääkäreitä yksityiseltä palveluntuottajalta.

Taloudellista riskiä on hallittu ja taloutta valvottu siten, että koko yksikön talouden toteutumisesta on seurattu säännöllisesti ja yksittäisten työntekijöiden laskutettavan työn osuutta on seurattu.

9.3.4 Suun terveydenhuolto

Palvelun tavoitteena oli ylläpitää ja edistää alueen väestön terveyttä ja hyvinvointia turvaamalla väestölle mahdollisimman hyvä suun ja hampaiden terveys. Tämä toteutui ohjaamalla väestöä omatoimiseen suunterveydenhoitoon ja järjestämällä korkealaatuisia suun terveydenhuollon palveluja koko väestölle vaikuttavasti, taloudellisesti ja tehokkaasti.

Toiminta ja talous ovat toteutuneet suunnitellusti ja tulo- sekä menototeumat ovat tasapainossa. Tehokkaan toiminnan edellytyksiä ovat riittävät henkilöstöresurssit sekä ajanmukaiset ja hyväkuntoiset hoitokoneyksiköt ja laitteet. Suun terveydenhuollon kaikki virat ja toimet on saatu vakinaisesti täytettyä, mutta lyhytaikaisten sijaisten saatavuudessa on ollut jonkin verran ongelmia.

Lakisääteiset virka-ajan ulkopuoliset päivystyspalvelut arki-iltaisoin klo 16-21 sekä arkipyhinä ja viikonloppuina järjestettiin yhteistyössä alueen muiden kuntien kanssa ostopalveluina Kokkolassa.

Riskien arviointia toteutettiin arvioimalla henkilöstöön, tiloihin, toimintaan ja kustannuksiin liittyviä riskejä. Sisäistä valvontaa toteutettiin seuraamalla toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteumaa, joita käsiteltiin suun terveydenhuollon johtoryhmässä. Tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdyttiin. Toimenpiteet Nivalan toimitilojen uudistamiseksi edistyivät ja tilasuunnittelu on käynnistynyt Nivalassa ja Alavieskassa on remontti toteutettu.

Suun terveydenhuollon talousarvio toteutui 92,3 %:sti talousarvioon verrattuna.

9.3.5 Ympäristöterveydenhuolto

Palvelut tuottaa ympäristöterveydenhuollon tulosalue, johon kuuluvat eläinlääkintähuolto ja terveysvalvonta.

Terveysvalvonnassa on ollut henkilöstövaihdoksen, muiden poistumien ja ilman sijaisia pidettyjen vuosilomien vuoksi käytettävissä henkilöstöresurssia noin 0,5 htv vähemmän mitä virkamäärä osoittaa.

Terveydensuojelulain ja elintarvikelain mukainen valvonta ovat kaksi suurinta valvonnan osaluuetta. Tupakkalain ja lääkelain (nikotiinivalmisteiden vähittäismyynti) mukaista valvontaa tehdään yleensä elintarvikelain mukaisten tarkastusten yhteydessä. Kuluttajaturvallisuusvalvonta siirtyi valtiolle 1.5.2016

Runsaimmin työllistäviä ei-suunnitelmallisia tehtäviä ovat tänäkin vuonna olleet sisäilmaan liittyvät terveysperusteiset asunnontarkastukset (terveydensuojelulain mukaista valvontaa). Alkuvuonna on käynnistetty terveysvalvonnan aloitteesta kuntakohtaiset sisäilmatyöryhmät. Kolmessa kunnassa toimintaa vetää terveysvalvonta, Nivalassa tekninen toimi.

Eläinlääkintähuollon valvonnan osalta on toimittu suunnitellusti. Valtion tehtävien prosentiosuus valvontaeläinlääkärin työajasta on vähentynyt hieman ja on ollut noin 64 % (viime vuosi hieman alle 70 %). Vapautunutta työaikaa on käytetty alkutuotannon elintarvikevalvontaan (lypsykarjatilojen hygieniatarkastukset), joita ei ole aiemmin pystytty hoitamaan tarvetta ja suunnitelmia vastaavasti.

Eläinlääkinnän puolella on ollut virkajärjestelyjä ja melko runsaasti sijaisia. Eläinlääkärien sijaisia on ollut hyvin saatavilla. Myös kesäsijaisuudet on saatu täytetyksi hyvissä ajoin.

Sisäinen valvonta on osa jokapäiväistä, hyvien menettelytapojen mukaista toimintaa. Ympäristöterveydenhuollon riskit liittyvät henkilöstöön. Haavoittuvuus on suuri pienen yksikkökoon vuoksi.

Kokonaissuoritteiden määrä ja kehitys käyvät ilmi alla olevista luvuista.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio/ Terveysvalvonnan suoritteet 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
elintarvikevalvonta	415	396	451	430	334
terveydensuojelu	512	420	628	765	748
asumisterveys	76	65			
kuluttajaturvallisuus	94	50	55	24	8
ympäristöasiat	0	1			
tupakkalain valvonta	56	52	81	50	85
nikotiiniv. valvonta	11	13	19	16	20
kemikaalivalvonta	1	7			
eläinsuojelu	1	0			2
muut suoritteet *	110	117	0		
yhteensä	1276	1121	1234	1285	1197

Eläinlääkintähuollon suoritteet 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Käynnit potilaan luona	4647	4655	4328	3997	3269
Vastaanotolla hoidetut	2475	2635	2469	1974	1638
Alkutuotannon tarkastukset	50	44	41	69	82
Terveydenhuoltokäynti	176	189	194	163	194
Riistan lihantarkastus	4	0	0	0	0
Eläinsuojelu	144	86	157	141	109
Eläintauti	21	13	21	15	12
Vierasaine	10	7	8	1	8
Muu viranom.tarkastus	0	0	0	3	14
yhteensä	7527	7629	7218	6363	5326

Kokonaissuoritemäärissä on tapahtunut vähenemistä sekä terveystalouden että eläinlääkintähuollon puolella. Varsinkin eläinlääkintähuollon puolella väheneminen on huolestuttavaa. Tavoitteena on vahvistaa eläinlääkintähuollon kilpailukykyä.

Ympäristöterveydenhuollon talousarvio toteutui 91,4 %:sti talousarvioon verrattuna.

9.3.6 Aikuispsykososiaaliset palvelut

Mielenterveysyksikön hoitoon on päässyt 2- 3 kk:n sisällä kiireellisyydestä riippuen. Psykiatrilta on ollut 1-2 kk:n jonotus. Ostopalvelopsykiatri on tehnyt 20 tuntia viikossa konsultaatiotyötä ja ostopalvelopsykiatrin työpanos on päätynyt 1.11.16.

Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen prosessi toimii hyvin. Nupun hoidon käynnistymiselle on jonoa 2-3 kk. Nupun konsultoivan psykiatrin vastaanotolle oli noin 1–2 kk:n jono. Nupun arviointiajan saaminen on mennyt yli kolmen viikon. A-klinikalla hoidon tarve on keskittynyt entistä enemmän moniongelmaisiin esimerkiksi huumeiden käyttäjiin. Lakisääteisesti annettu korvaushoito on resurssija kuluttavaa ja sekä hoitajien että lääkärin työpanosta tarvitaan enemmän. Korvaushoidon tarve on edelleen myös muissa Kallion kunnissa.

Terapiakeskuksen läheisimpiä yhteistyökumppaneita olivat Kallion muut toimintayksiköt. Yhteistyötä tehtiin myös mm. koulujen, psykiatristen sairaaloiden, poliisin, seurakunnan ja kriminaalihuollon, mielenterveysyhdistysten ja palvelukotien kanssa. Ennaltaehkäisevään työhön oli tarvetta niukemmin resurssija runsaan asiakasvirran takia. Ennaltaehkäisevää työtä oli muun muassa kriisityö (jälkipuinti) ja Lapset puheeksi -menetelmän käyttö.

Sisäistä valvontaa toteutettiin seuraamalla toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumaa säännöllisesti. Nupun toiminnan riskinä edelleen palveluiden riittävyys sekä niukat nuorisopsykiatrikonsultaatiot, hoitojonot ovat pitkät. Sievin kunnantalon hälytysjärjestelmän toimimattomuus aiheuttaa turvariskejä. Sisätilaongelmat useassa toimipisteessä aiheuttavat riskejä henkilöstön sairauspoissaolojen lisääntymiseen.

Aikuispsykososiaalisten palveluiden talousarvio toteutui 91,4 %:sti talousarvioon verrattuna.

9.4 Kuntayhtymän tuloslaskelman toteumavertailu

	Määräraha 2016	Määräraha- muutokset	Muutosten jälkeen	Toteuma 2016	Tot %	Toteuma 2015
Myyntituotot	115 132 176	149 999	115 282 175	115 238 409,97	100,0	131 675 282
Maksutuotot	8 897 715	51 439	8 949 154	9 375 462,81	104,8	10 084 830
Tuet ja avustukset	1 765 200		1 765 200	1 607 134,44	91,0	1 737 056
Muut toimintatuotot	1 099 353	13 734	1 113 087	1 146 067,84	103,0	1 087 660
Toimintatuotot	126 894 444	215 172	127 109 616	127 367 075,06	100,2	144 584 828
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-35 974 402	-120 193	-36 094 595	-35 123 665,55	97,3	-43 063 312
Eläkekulut	-7 281 731	-20 858	-7 302 589	-6 905 561,88	94,6	-8 462 439
Muut henkilösivukulut	-2 217 441	-7 225	-2 224 666	-2 286 195,95	102,8	-2 459 312
Henkilöstökulut	-45 473 574	-148 276	-45 621 850	-44 315 423,38	97,1	-53 985 063
Palvelujen ostot	-61 844 585	-57 819	-61 902 404	-63 465 880,85	102,5	-70 200 337
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 642 654	-9 019	-3 651 673	-3 952 524,54	108,2	-3 856 361
Avustukset	-9 363 430		-9 363 430	-8 935 947,60	95,4	-8 726 539
Muut toimintakulut	-6 082 257	-58	-6 082 315	-6 162 780,82	101,3	-7 220 933
Toimintakulut	-126 406 500	-215 172	-126 621 672	-126 832 557,19	100,2	-143 989 232
Toimintakate	487 944	0	487 944	534 517,87	109,5	595 596
Korkotuotot	2 000		2 000	0,00	0,0	26
Muut rahoitustuotot	70 000		70 000	88 358,99	126,2	80 222
Korkokulut			0			0
Muut rahoituskulut	-72 000		-72 000	-82 282,27	114,3	-65 847
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	0	6 076,72		14 401
Vuosikate	487 944	0	487 944	540 594,59	110,8	609 997
Suunnitelman muk. poistot	-487 944		-487 944	-532 875,61	109,2	-595 596
Kertaluonteiset poistot						
poistot käyttöomaisuudesta						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
Satunnaiset tuotot ja kulut						
Tilikauden alijäämä/ ylijäämä	0	0	0	7 718,98		14 401
Toimintatuotot/toimintakulut %	100,4		100,4	100,4		100,4
Vuosikate/poistot %	100,0		100,0	101,4		102,4

9.5 Investointien toteuma

INVESTOINNIT 2016

Käyttöomaisuus 2016

	Määräraha	Toteutuma	Ali/Yli	Tot. %
Aineeton käyttöomaisuus				
Tietokoneohjelmistot	250 000	190 086,00	59 914	76,0 %
Aineellinen käyttöomaisuus				
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Kuljetusvälineet	50 000	19 959,68	30 040	39,9 %
Muut koneet ja kalusto	850 000	444 983,45	405 017	52,4 %
Atk-laitteet	50 000	17 013,10	32 987	34,0 %
Muut osakkeet ja osuudet				
Investoinnit yhteensä	1 200 000	672 042,23	527 958	56,0 %

9.6 Rahoitusosan toteutuminen

2016

	TA	TOT	Ali/Yli	Tot %
RAHOITUSLASKELMA				
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	487 944	540 594,59	-52 651	110,8 %
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 200 000	-672 042,23	-527 958	56,0 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot		114 151,56	114 152	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-712 056	-17 296,08	694 760	2,4 %
Rahoituksen rahavirta				
Antolainojen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen muutokset	0	-6 378,04	-6 378	
Vaihto-omaisuuden muutokset	0	-32 626,95	-32 627	
Saamisten muutos	0	-212 810,37	-212 810	
Korottomien velkojen muutos	0	-370 936,44	-370 936	
Rahoituksen rahavirta		-622 751,80	-622 752	
Rahavarojen muutos	-712 056	-640 047,88	72 008	89,9 %
Rahavarojen muutos (tase)		-640 047,88		

10 Tilinpäätöslaskelmat

TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12.	2016	2015
Toimintatuotot		
Myyntituotot	115 238 409,97	131 675 281,98
Maksutuotot	9 375 462,81	10 084 830,04
Tuet ja avustukset	1 607 134,44	1 737 055,91
Muut toimintatuotot	1 146 067,84	1 087 660,26
	<u>127 367 075,06</u>	<u>144 584 828,19</u>
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-35 123 665,55	-43 063 311,92
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-6 905 561,88	-8 462 438,96
Muut henkilösivukulut	-2 286 195,95	-2 459 311,64
Palvelujen ostot	-63 465 880,85	-70 200 336,56
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 952 524,54	-3 856 361,13
Avustukset	-8 935 947,60	-8 726 538,61
Muut toimintakulut	-6 162 780,82	-7 220 933,13
	<u>-126 832 557,19</u>	<u>-143 989 231,95</u>
Toimintakate	534 517,87	595 596,24
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	25,54
Muut rahoitustuotot	88 358,99	80 222,26
Korkokulut		
Muut rahoituskulut	-82 282,27	-65 846,64
	<u>86 076,72</u>	<u>14 399,16</u>
Vuosikate	540 594,59	609 997,40
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-532 875,61	-595 596,24
	<u>-532 875,61</u>	<u>-595 596,24</u>
Tilikauden tulos	7 718,98	14 401,16
Tilikauden ylijäämä	7 718,98	14 401,16
Toimintatuotot/ toimintakulut %	100,4 %	100,4 %
Vuosikate/ poistot %	101,4 %	102,4 %
Vuosikate euroa/asukas	16,00 €	18,09 €
Asukasmäärä	33 796	33 726

RAHOITUSLASKELMA	2016	2015
Peruspalvelukuntayhtymä Kallio		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	540 594,59	609 997,40
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät		
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-672 042,23	-427 096,03
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	114 151,56	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-17 296,08	182 901,37
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		
Antolainasaamisten vähennys		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-6 378,04	-14 816,27
Vaihto-omaisuuden muutokset	-32 626,95	21 275,74
Saamisten muutos	-212 810,37	-925 057,18
Korottomien velkojen muutos	-370 936,44	-1 304 762,74
Rahoituksen rahavirta	-622 751,80	-2 223 360,45
Rahavarojen muutos	-640 047,88	-2 040 459,08
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	7 984 432,84	8 624 480,72
Rahavarat 1.1.	8 624 480,72	10 664 939,80
	-640 047,88	-2 040 459,08
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-580 260,37	-571 730,52
Investointien tulorahoitus %	96,90 %	142,82 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	96,90 %	142,82 %
Lainanhoitokate	>1	>1
Kassavarat 31.12.	7 984 432,84	8 624 480,72
Kassasta maksut	127 586 881,69	144 482 174,62
Kassan riittävyys pv	23 pv	22 pv
Asukasmäärä	33 796	33 726

T A S E	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	311 968,47	209 313,21
Aineettomat hyödykkeet yht.	311 968,47	209 313,21
II Aineelliset hyödykkeet		
4. Koneet ja kalusto	1 622 908,69	1 700 548,89
Aineelliset hyödykkeet yht	1 622 908,69	1 700 548,89
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	18 768,20	18 768,20
Sijoitukset yht	18 768,20	18 768,20
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 953 645,36	1 928 630,30
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
1. Aineet ja tarvikkeet	326 244,68	293 617,73
Vaihto-omaisuus yhteensä	326 244,68	293 617,73
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
3. Muut saamiset		0,00
4. Siirtosaamiset	8 360,00	0,00
Pitkäaik.saamiset yhteensä	8 360,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	6 735 226,47	5 309 815,34
3. Muut saamiset	925 452,09	985 127,27
4. Siirtosaamiset	1 030 686,06	2 191 971,64
Lyhytaikaiset saamiset yht.	8 691 364,62	8 486 914,25
Saamiset yhteensä	8 699 724,62	8 486 914,25
III Rahoitusarvopaperit		
Rahat ja pankkisaamiset yht.	7 984 432,84	8 624 480,72
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	17 010 402,14	17 405 012,70
VASTAAVAA YHTEENSÄ	18 964 047,50	19 333 643,00

	31.12.2016	31.12.2015
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	2 712 802,54	2 712 802,54
IV Edellisten tilikausien yli/alijäämä	143 789,21	129 388,05
V Tilikauden yli/alijäämä	7 718,98	14 401,16
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 864 310,73	2 856 591,75
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
PAKOLLISET VARAUKSET		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
2. Lahjoitusrahastojen pääoma	4 552,92	9 139,12
3. Muut toimeksiantojen pääoma	72 561,61	74 353,45
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.	77 114,53	83 492,57
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
II Lyhytaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vak.lai	0,00	0,00
5. Saadut ennakot	0,00	0,00
6. Ostovelat	6 030 736,67	5 219 731,69
7. Muut velat	864 536,04	1 116 797,00
8. Siirtovelat	9 127 349,53	10 057 029,99
Lyhytaikainen vieras po. yht.	16 022 622,24	16 393 558,68
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	16 022 622,24	16 393 558,68
VASTATTAVAA	18 964 047,50	19 333 643,00
Omavaraisuusaste, %	15,1 %	14,8 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	12,6 %	11,3 %
Kertynyt ylijäämä	151 508 €	143 789 €
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	4 €	4 €
Lainakanta 31.12.	0 €	0 €

11 Tilinpäätöksen liitetiedot

11.1 Kuntayhtymän tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

- 1) Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenuon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen laskentaperusteet.

11.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- 6) Kuntayhtymän toimintatuloihin keskeisimpänä kuuluvat jäsenkuntien kustannusosuudet on määritelty Maisema-työkalun avulla. Maisema-taulukoiden kokoomataulut sisältyvät tilinpäätösasiakirjaan allekirjoitusten ja merkintöjen jälkeisenä liitetietojen lisäselvityksenä.

Kuntayhtymän toimintatuottoihin sisältyvät jäsenkuntien myyntituotot muodostuvat jäsenkunnittain seuraavasti:

(tuoteryhmäkohtaiset toimintatuottojen erittelyt liitteessä Maisemataulukoiden kokoomataulut, liitetietotosite 1)

	TP 2016	TP 2015 *	Muutos € *	Muutos % TP 2015 *	TP 2016 €/asukas	TP 2015 * €/asukas
Myyntitulot jäsenkunnilta						
Kuntayhtymän oma toiminta	73 905 390	73 352 167	553 223	0,8 %	2 187	2 175
Erikoissairaanhoidon ostot	37 992 065	36 798 827	1 193 238	3,2 %	1 124	1 091
Yhteensä	111 897 455	110 150 994	1 746 461	1,6 %	3 311	3 266
Jakauma jäsenkunnittain						
Alavieska	9 957 409	9 664 293	293 116	3,0 %	3 773	3 597
Nivala	37 375 156	36 581 271	793 885	2,2 %	3 432	3 363
Sievi	18 479 203	18 485 536	-6 334	0,0 %	3 646	3 608
Ylivieska	46 085 688	45 419 894	665 794	1,5 %	3 032	3 020
Yhteensä	111 897 455	110 150 994	1 746 461	1,6 %	3 311	3 266

*Varhaiskasvatuspalvelut siirtyivät kuntiin 1.1.2016 alkaen. TP 2015 kustannukset ja vertailuluvut esitetty ilman varhaiskasvatuspalveluja.

- 9) Palvelujen ostojen erittely (liitetietotosite 2)

Palvelujen ostojen erittely	2016	2015
Asiakaspalveluiden ostot	49 815 175	48 817 199
Muiden palveluiden ostot	13 650 706	15 653 926
Palvelujen ostot yhteensä	63 465 881	64 471 125

- 11) Suunnitelman mukaisten poistojen laskentaperusteet

KÄYTTÖOMAISUUSINVESTOINTIEN POISTOSUUNNITELMA

Suunnitelmapoistojen pohjana on pysyvien vastaavien hankintamenu. Hyödykkeen hankintamenuon luetaan pääsääntöisesti sen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot (KPL 4:5.1§). Varsinaisen ostohinnan lisäksi hankintamenuon sisällytetään esimerkiksi rahti-, maahantuonti- ja asennusmenot. Mahdolliset saadut alennukset vähentävät hankintamenua. Arvonlisäverovelvollisessa toiminnassa käytettävän pysyvien vastaavien hyödykkeen ostohintaan sisältyvää arvonlisäveroa ei lueta hankintamenuon.

Poistoajat ja menetelmät

1. Aineettomat hyödykkeet

– Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 v
Muut pitkävaikutteiset menot		
– Perustamis- ja järjestelymenot	tasapoisto	4 v
– Tutkimus ja kehittämismenot	tasapoisto	
– Atk-ohjelmistot	tasapoisto	
– Muut	tasapoisto	3 v

2. Aineelliset hyödykkeet

– Koneet ja kalusto		
– Kuljetusvälineet	tasapoisto	5 v
– Sairaala- terveydenhuolto yms. laitteet	tasapoisto	10 v
– Atk-laitteet	tasapoisto	4 v
– Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	5 v
– Muut aineelliset hyödykkeet	ei poistoa	
– Keskenkäisöt	ei poistoa	

3. Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

– Osakkeet ja osuudet	ei poistoa
-----------------------	------------

Poistot aloitetaan, kun hyödyke on otettu käyttöön toiminnassa. Käyttöönottilikaudelta tehtävän poiston määrässä otetaan yleensä huomioon hyödykkeen käyttöönoton ajoittuminen tilikaudelle. Suunnitelmapoiston suuruus määritellään tällöin ottaen huomioon, kuinka monta kuukautta hyödyke on ollut käytössä tilikauden aikana.

Käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa (ilman alv), kirjataan vuosikuluksi.

11.3 Tasetta koskevat liitetiedot

11.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) Pysyvät vastaavat (liitetietotosite 3)

Käyttöomaisuus 2016	Aineettomat hyödykkeet Aineettomat oikeudet	Aineelliset hyödykkeet Koneet ja kalusto	Sijoitukset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	209 313,21	1 700 548,89	18 768,20	1 928 630,30
Lisäykset tilikauden aikana	190 086,00	481 956,23		672 042,23
Vähennykset tilikauden aikana*		-114 151,56		-114 151,56
Tilikauden poisto	-87 430,74	-445 444,87		-532 875,61
Poistamaton hankintameno 31.12.	311 968,47	1 622 908,69	18 768,20	1 953 645,36
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	311 968,47	1 622 908,69	18 768,20	1 953 645,36

*Varhaiskasvatuspalvelut siirtyivät kuntiin 1.1.2016 alkaen. Kuntiin siirtyneen käyttöomaisuuden arvo näkyy vähennyksenä aineellisissa hyödykkeissä sekä koneessa ja kalustossa.

24) Saamisiin sisältyvät olennaiset erät (liitetietotosite 4):

	TP2016	TP 2015
Pitkäaikaiset saamiset		
Siirtosaamiset	8 360,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	8 360,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	6 735 226,47	5 309 815,34
Menojen selvittelytili	110,20	0,00
Palautuskelpoinen ALV	915 683,43	976 823,48
Palkkaennakot	6 263,95	3 867,99
Postimaksukone	3 394,51	4 435,80
Muut saamiset yhteensä	925 452,09	985 127,27
Muut siirtosaamiset	1 030 686,06	2 191 971,64
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	8 691 364,62	8 486 914,25
Saamiset yhteensä	8 699 724,62	8 486 914,25

Luottotappioihin on kirjattu vuoden 2014 taseessa olleet myyntisaamiset. Kirjanpidosta poistettujen saamisten perintää jatketaan normaalin käytännön mukaisesti.

11.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oma pääoma (liitetietotosite 4 ja 8)

Jäsenkuntien osuudet kuntayhtymän peruspääomasta

Peruspääoma	2016	
Jäsenkuntien osuudet	%	eur
Alavieska	8,60	233 335,63
Nivala	33,61	911 785,37
Sievi	16,07	435 986,84
Ylivieska	41,72	1 131 694,70
Yhteensä	100,00	2 712 802,54

Oman pääoman erittely	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	2 712 802,54	2 712 802,54
Peruspääoma 31.12.	2 712 802,54	2 712 802,54
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	129 388,05	104 018,69
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	143 789,21	129 388,05
Tilikauden ylijäämä	7 718,98	14 401,16
Oma pääoma yhteensä	2 864 310,73	2 856 591,75

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (liitetietosite 4):

	TP 2016	TP 2015
Jäsenmaksuvelat	1 982,68	2 835,53
Lomapalkkajaksotus	6 027 867,32	7 929 023,57
Muut jaksotetut palkat	471 637,68	550 989,13
Työntekijän eläkemaksut	202 727,78	258 543,01
KuEL-maksut	417 843,79	725 700,95
Työttömyysvakuutusmaksu	47 041,10	55 378,82
Työntekijän työttömyysvakuutusmaksu	15 357,00	12 697,68
Tapaturmavakuutusmaksut	13 439,85	33 506,37
Ulosotot	502,29	628,99
Muut siirtovelat	1 928 950,04	487 725,94
Siirtovelat yhteensä	9 127 349,53	10 057 029,99

11.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

38) Vuokravastuut, olennaiset (liitetietosite 5):

Leasingvuokravastuut	2016
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	168 613
myöhemmin maksettavat	274 524

Peruspalvelukuntayhtymä Kalliolla ei ole pitkäaikaisia vuokravastuista.

11.5 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.2016 (liitetietosite 6)

Toimiala	Vakinaiset viran-/toimihaltijat		Määräaikaiset viran-/toimihaltijat		Työllistämistuella palkatut		Yhteensä	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Hallinto- ja tukipalvelut	26	27	6	3	0	0	32	30
Hyvinvointipalvelut	431	668	181	258	1	0	613	926
Terveyspalvelut	340	337	106	126	0	0	446	463
Yhteensä	797	1032	293	387	1	0	1091	1419

45) Tilintarkastajan palkkiot (liitetietosite 7)

Tilintarkastajan palkkiot	2016	2015
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	13 165	2 464
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	1 116	2 560
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	14 281	5 024

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Ylivieska 24.3.2017

Urho Möller
vs. kuntayhtymän johtaja

PERUSPALVELUKUNTAYHTYMÄ KALLION
YHTYMÄHALLITUS

Jouko Hannula, puheenjohtaja

<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Ylivieska ___/___ 2017

BDO Audiator Oy

Asko Vanhatupa
Tilintarkastaja, JHTT

Luettelot ja selvitykset

Käytetyt tositelajit ja kirjanpitoaineiston säilyttäminen

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio

Nro	Tositelaji	Säilytystapa
1	Pankkitositteet	paperitositteina
5	Effica-Sos tositteet	sähköisessä muodossa
9	Palkkatositteet	sähköisessä muodossa
10	KP Laskennalliset	paperitositteina
12	SL Laskennalliset	paperitositteina
15	Luottotappiot	paperitositteina
16	Keskusvarasto	sähköisessä muodossa
17	Lääkehuolto Ylivieska	sähköisessä muodossa
18	Hammashuolto	sähköisessä muodossa
20	Ostolaskujen maksut	paperitositteina
21	Ostolaskut WF	sähköisessä muodossa
30	Myyntireskontran suoritukset	sähköisessä muodossa
32	Yleislaskutus Kallio	sähköisessä muodossa
33	Terveydenhuollon asiakasmaksut	sähköisessä muodossa
34	Työterveyshuollon maksut	sähköisessä muodossa
35	Vanhus- ja vammaispalv. maksut	sähköisessä muodossa
40	Ympäristöterv.huollon laskut	sähköisessä muodossa
42	Päivähoitolaskutus	sähköisessä muodossa
86	Hyvitysten kohdistaminen	sähköisessä muodossa
87	Korkolaskut	sähköisessä muodossa
90	Muistiot	paperitositteina
96	Kirjanpidon tulos	paperitositteina
97	Kirjanpidon tulos laskennall.	paperitositteina
98	Sisäisen laskennan tulos	paperitositteina
99	Sisäisen laskennan tulos lask.	paperitositteina
LTT	Liitetietotositteet	paperitositteina

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio	Tilinpäätös 2015		Muutettu Talousarvio 2016		Tilinpäätös 2016			Talousarvio 2017	Ali/Yli eur	TP 2016/ TAM 2016 %	TP 2016/ TP 2015 %	Muutos TP 2016/ TP 2015 eur
	Netto	Netto	Netto	Kulut	Tuotot	Netto	Netto					
Vertailutaso												
Vastaanottopalvelut	11 830 552	11 744 447	15 274 261	15 274 261	-3 196 783	12 077 477	11 958 654	333 030		2,8 %	2,1 %	246 925
Suun terveydenhuolto	3 590 259	3 730 190	4 936 842	4 936 842	-1 493 395	3 443 447	3 475 970	-286 743		-7,7 %	-4,1 %	-146 812
Erikoissairaanhoido	38 081 888	38 173 730	39 747 411	39 747 411	-426 043	39 321 367	40 596 588	1 147 637		3,0 %	3,3 %	1 239 479
- josta ostettu erikoissairaanhoido	36 798 827	36 719 942	38 200 054	38 200 054	-207 988	37 992 065	39 125 000	1 272 123		3,5 %	3,2 %	1 193 238
Aikuispsykososiaaliset palvelut	3 778 254	4 287 057	4 400 430	4 400 430	-480 848	3 919 582	4 800 619	-367 475		-8,6 %	3,7 %	141 328
Hoido- ja hoivapalvelut**	32 013 654	32 465 437	39 237 041	39 237 041	-7 354 261	31 882 780	32 533 579	-582 657		-1,8 %	-0,4 %	-130 875
Kuntoutuspalvelut	1 781 947	1 903 469	1 869 651	1 869 651	-27 297	1 842 354	1 878 343	-61 115		-3,2 %	3,4 %	60 407
Perhepalvelut	6 793 794	6 966 917	7 256 255	7 256 255	-180 846	7 075 409	7 018 038	108 492		1,6 %	4,1 %	281 615
Vammaispalvelut	8 685 955	8 775 198	9 410 915	9 410 915	-655 354	8 755 561	9 074 172	-19 637		-0,2 %	0,8 %	69 606
Ympäristöterveydenhuolto	1 102 528	1 162 851	1 203 407	1 203 407	-140 644	1 062 763	1 109 103	-100 088		-8,6 %	-3,6 %	-39 765
Työterveyshuolto	-14 313	-9 589	2 389 130	2 389 130	-2 377 178	11 953	68 776	21 541		-224,7 %	-183,5 %	26 265
Toimeentulotuki ja työllistäminen	2 475 166	2 786 579	3 986 232	3 986 232	-1 540 332	2 445 901	1 610 972	-340 679		-12,2 %	-1,2 %	-29 265
Projektit	31 309	1 965	3 824 372	3 824 372	-3 765 510	58 862	6 658	56 897		2895,5 %	88,0 %	27 554
Kallio*	110 150 994	111 988 254	133 535 947	133 535 947	-21 638 491	111 897 455	114 131 472	-90 798		-0,1 %	1,6 %	1 746 461
Varhaiskasvatus	17 967 429											
Yhteensä	128 118 423											

* ilman varhaiskasvatusta

**TAM 2016 sisältää Nivalan hoivan lisämäärärahan 150 000 eur

Ostettu ESH 36 798 827 36 719 942 38 200 054 -207 988 37 992 065 39 125 000 1 272 123 3,5 % 3,2 % 1 193 238

Oma toiminta* 73 352 167 75 268 312 95 335 893 -21 430 502 73 905 390 75 006 472 -1 362 922 -1,8 % 0,8 % 553 223

* ilman varhaiskasvatusta

Maisema-taulukoiden kuluihin sisältyvät sisäisten erien nettomenot.

LIITE
Maisema-taulukoiden kokoomataulut

Kunta: Alavieska Toimiala:		Tilinpäätös 2015	Muutettu Talousarvio 2016	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Ali / Yli	TP 2016 / TAM 2016	TP 2016 / TP 2015	Muutos TP 2016 / TP 2015
Vertailutaso	Netto	Netto	Netto	Netto	eur	%	%	eur	
Vastaanottopalvelut	959 207	996 046	1 013 401	1 015 491	17 355	1,7%	5,6%	54 195	
Suun terveydenhuolto	309 773	350 809	317 746	310 821	-33 063	-9,4%	2,6%	7 973	
Erikoissairaanhoido	2 889 851	3 110 440	3 213 447	3 244 502	103 006	3,3%	11,2%	323 596	
- josta ostettu erikoissairaanhoido	2 803 090	3 018 000	3 135 245	3 145 000	117 245	3,9%	11,8%	332 154	
Aikuispsykososiaaliset palvelut	428 717	492 222	369 192	545 078	-123 030	-25,0%	-13,9%	-59 525	
Hoito- ja hoivapalvelut	3 374 014	3 453 548	3 375 917	3 530 659	-77 630	-2,2%	0,1%	1 904	
Kuntoutuspalvelut	141 359	126 035	138 704	117 261	12 670	10,1%	-1,9%	-2 654	
Perhepalvelut	508 741	752 499	528 144	800 018	-224 355	-29,8%	3,8%	19 402	
Vammaispalvelut	832 345	821 783	759 428	795 921	-62 356	-7,6%	-8,8%	-72 918	
Ympäristöterveydenhuolto	108 731	114 876	106 943	110 691	-7 933	-6,9%	-1,6%	-1 788	
Työterveyshuolto	-1 160	-813	1 003	5 840	1 816	-223,3%	-186,4%	2 163	
Toimeentulotuki ja työllistäminen	110 222	156 500	131 760	101 112	-24 740	-15,8%	19,5%	21 539	
Projektit	2 495	156	1 724	530	1 567	1002,2%	-30,9%	-771	
Yhteensä*	9 664 293	10 374 102	9 957 409	10 577 925	-416 693	-4,0%	3,0%	293 116	
Varhaiskasvatus	1 071 403								
Yhteensä	10 735 696								

*ilman varhaiskasvatusta

Ostettu ESH	2 803 090	3 018 000	3 135 245	3 145 000	117 245	3,9%	11,8%	332 154
Oma toiminta*	6 861 203	7 356 102	6 822 164	7 432 925	-533 938	-7,3%	-0,6%	-39 039

* ilman varhaiskasvatusta

Kunta: Nivala Toimiala:		Tilinpäätös 2015	Muutettu Talousarvio 2016	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Ali / Yli	TP 2016 / TAM 2016	TP 2016 / TP 2015	Muutos TP 2016 / TP 2015
Vertailutaso	Netto	Netto	Netto	Netto	eur	%	%	eur	
Vastaanottopalvelut	3 938 546	3 770 884	3 892 318	3 906 614	121 434	3,2%	-1,2%	-46 229	
Suun terveydenhuolto	1 035 887	1 032 132	965 833	954 792	-66 299	-6,4%	-6,8%	-70 054	
Erikoissairaanhoido	12 176 569	12 705 245	12 869 672	13 518 553	164 427	1,3%	5,7%	693 103	
- josta ostettu erikoissairaanhoido	11 707 059	12 100 000	12 350 284	12 980 000	250 284	2,1%	5,5%	643 225	
Aikuispsykososiaaliset palvelut	1 120 967	1 252 476	1 148 147	1 412 918	-104 329	-8,3%	2,4%	27 180	
Hoito- ja hoivapalvelut**	11 039 535	11 489 513	11 203 781	11 210 219	-285 733	-2,5%	1,5%	164 245	
Kuntoutuspalvelut	556 102	608 822	562 446	570 558	-46 377	-7,6%	1,1%	6 344	
Perhepalvelut	2 454 481	2 429 829	2 589 384	2 422 899	159 555	6,6%	5,5%	134 904	
Vammaispalvelut	3 223 532	3 193 613	3 099 081	3 217 161	-94 533	-3,0%	-3,9%	-124 451	
Ympäristöterveydenhuolto	427 190	451 220	413 513	428 722	-37 707	-8,4%	-3,2%	-13 677	
Työterveyshuolto	-4 765	-3 079	3 852	22 468	6 931	-225,1%	-180,8%	8 617	
Toimeentulotuki ja työllistäminen	603 133	730 244	606 953	378 247	-123 291	-16,9%	0,6%	3 820	
Projektit	10 095	637	20 176	2 147	19 539	3067,2%	99,9%	10 081	
Yhteensä*	36 581 271	37 661 537	37 375 156	38 045 299	-286 381	-0,8%	2,2%	793 885	
Varhaiskasvatus	6 001 755								
Yhteensä	42 583 026								

*ilman varhaiskasvatusta

**TAM 2016 sisältää Nivalan hoivan lisämäärärahan 150 000 eur

Ostettu ESH	11 707 059	12 100 000	12 350 284	12 980 000	250 284	2,1%	5,5%	643 225
Oma toiminta*	24 874 212	25 561 537	25 024 872	25 065 299	-536 665	-2,1%	0,6%	150 660

* ilman varhaiskasvatusta

Kunta: Sievi Toimiala:	Tilinpäätös 2015	Muutettu Talousarvio 2016	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Ali / Yli	TP 2016 / TAM 2016	TP 2016 / TP 2015	Muutos TP 2016 / TP 2015
	Netto	Netto	Netto	Netto	eur	%	%	eur
Vertailutaso								
Vastaanottopalvelut	2 195 772	2 299 970	2 238 101	2 226 677	-61 869	-2,7 %	1,9 %	42 329
Suun terveydenhuolto	693 273	693 103	593 947	650 866	-99 156	-14,3 %	-14,3 %	-99 326
Erikoissairaanhoido	6 010 399	5 799 988	6 161 260	6 371 559	361 272	6,2 %	2,5 %	150 861
- josta ostettu erikoissairaanhoido	5 825 932	5 625 000	5 991 995	6 160 000	366 995	6,5 %	2,9 %	166 064
Aikuispsykososiaaliset palvelut	529 131	620 395	590 583	750 899	-29 812	-4,8 %	11,6 %	61 451
Hoido- ja hoivapalvelut	5 395 334	5 243 769	5 117 556	5 194 963	-126 214	-2,4 %	-5,1 %	-277 778
Kuntoutuspalvelut	315 273	303 570	282 171	309 914	-21 399	-7,0 %	-10,5 %	-33 102
Perhepalvelut	997 494	1 159 359	1 024 895	1 074 863	-134 464	-11,6 %	2,7 %	27 401
Vammaispalvelut	1 817 132	1 752 671	1 926 981	1 929 415	174 310	9,9 %	6,0 %	109 849
Ympäristöterveydenhuolto	199 215	210 257	190 739	197 890	-19 518	-9,3 %	-4,3 %	-8 476
Työterveyshuolto	-2 656	-1 878	2 215	12 806	4 093	-218,0 %	-183,4 %	4 871
Toimeentulotuki ja työllistäminen	330 411	369 461	347 237	218 441	-22 223	-6,0 %	5,1 %	16 826
Projektit	4 758	300	3 518	1 012	3 218	1072,7 %	-26,1 %	-1 240
Yhteensä*	18 485 536	18 450 965	18 479 203	18 939 305	28 238	0,2 %	0,0 %	-6 334
Varhaiskasvatus	2 452 719							
Yhteensä	20 938 256							

*ilman varhaiskasvatusta

Ostettu ESH	5 825 932	5 625 000	5 991 995	6 160 000	366 995	6,5 %	2,9 %	166 064
Oma toiminta*	12 659 605	12 825 965	12 487 207	12 779 305	-338 758	-2,6 %	-1,4 %	-172 397

* ilman varhaiskasvatusta

Kunta: Ylivieska Toimiala:	Tilinpäätös 2015	Muutettu Talousarvio 2016	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Ali / Yli	TP 2016 / TAM 2016	TP 2016 / TP 2015	Muutos TP 2016 / TP 2015
	Netto	Netto	Netto	Netto	eur	%	%	eur
Vertailutaso								
Vastaanottopalvelut	4 737 027	4 677 547	4 933 657	4 809 873	256 110	5,5 %	4,2 %	196 629
Suun terveydenhuolto	1 551 327	1 654 146	1 565 921	1 559 491	-88 225	-5,3 %	0,9 %	14 594
Erikoissairaanhoido	17 005 070	16 558 058	17 076 989	17 461 973	518 931	3,1 %	0,4 %	71 919
- josta ostettu erikoissairaanhoido	16 462 746	15 976 942	16 514 541	16 840 000	537 599	3,4 %	0,3 %	51 795
Aikuispsykososiaaliset palvelut	1 699 439	1 921 964	1 811 660	2 091 724	-110 305	-5,7 %	6,6 %	112 221
Hoido- ja hoivapalvelut	12 204 771	12 278 607	12 185 526	12 597 738	-93 081	-0,8 %	-0,2 %	-19 245
Kuntoutuspalvelut	769 214	865 043	859 033	880 610	-6 009	-0,7 %	11,7 %	89 819
Perhepalvelut	2 833 077	2 625 230	2 932 986	2 720 258	307 756	11,7 %	3,5 %	99 908
Vammaispalvelut	2 812 945	3 007 130	2 970 071	3 131 675	-37 059	-1,2 %	5,6 %	157 126
Ympäristöterveydenhuolto	367 393	386 498	351 568	371 800	-34 930	-9,0 %	-4,3 %	-15 825
Työterveyshuolto	-5 731	-3 819	4 883	27 662	8 702	-227,9 %	-185,2 %	10 613
Toimeentulotuki ja työllistäminen	1 431 400	1 530 375	1 359 950	913 171	-170 424	-11,1 %	-5,0 %	-71 450
Projektit	13 961	872	33 445	2 969	32 573	3737,2 %	139,6 %	19 483
Yhteensä*	45 419 894	45 501 650	46 085 688	46 568 944	584 038	1,3 %	1,5 %	665 794
Varhaiskasvatus	8 441 552							
Yhteensä	53 861 445							

*ilman varhaiskasvatusta

Ostettu ESH	16 462 746	15 976 942	16 514 541	16 840 000	537 599	3,4 %	0,3 %	51 795
Oma toiminta*	28 957 148	29 524 708	29 571 147	29 728 944	46 439	0,2 %	2,1 %	613 999

* ilman varhaiskasvatusta